

Anticipația

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

DĂNUȚ UNGUREANU

CEAȚA

490

SOCIETATEA
ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ S.A.

SOCIETATEA ŞTIINŢĂ & TEHNICĂ S.A.

Societate cu capital de stat funcţionînd sub egida Departamentului Ştiinţei din cadrul Ministerului Învăţămîntului şi Ştiinţei înmatriculată în Registrul Comerţului cu nr. J40/6775/1991

Anticipaţia

Revistă lunară de literatură şi artă SF (Nr.490/1992), editată de Societatea "Ştiinţă & Tehnică" SA

Redactor-şef: VIORICA PODINĂ
Redactor literar: MIHAI DAN PAVELESCU
Tehnoredactare computerizată "Ştiinţă & Tehnică" SA: CONSTANTIN D. PAVEL
Coperta: RADU GAVRILESCU
Difuzarea: CORNEL DANELIUC (telefon 17 72 44 sau 17 60 10, interior 1151)

Adresa: Piaţa Presei Libere nr. 1, Bucureşti, cod 79781
Telefon: 17 60 10 sau 17 60 20, interior 1208 sau 1151

Tiparul: Regia Autonomă a Imprimeriilor - Imprimeria "Coresi", telefon: 17 60 10 sau 17 60 20, interior 2411

ABONAMENTELE se pot face la oficiile poştale (în "Catalogul publicaţiilor interne" pe anul 1992 revista "Anticipaţia" se află la poziţia 267), precum şi direct la redacţie. Abonamentul va fi expediat sub formă de colet poştal la adresa indicată.

PAGINILE EVIDENŢIATE CU SIGLA "MTS" SÎNT REALIZATE ÎN COLABORARE CU MINISTERUL TINERETULUI ŞI SPORTULUI, ÎN CADRUL PROGRAMULUI NAŢIONAL DE STIMULARE A CREATIVITĂŢII TINERILOR.

PUNCT DE VEDERE

CRISTIAN TUDOR POPESCU

„Securiştii viitorului“

Desen de Doru POGOREANU

O carte care beneficiază de toate atuurile pentru a stîrni interesul este *Hesperus*: tipărită sub egida prestigioasei Edituri Univers, Mircea Eliade semnează prefaţa, iar autorul - Ioan Petru Culianu, recomandat ca istoric al religiilor de notorietate mondială - a fost împuşcat anul trecut într-un closet din Chicago University. În plus, în ceea ce mă priveşte, m-a făcut curios şi prezentarea volumului ca roman SF.

Dacă am să spun acum că mi-au fost necesare nu mai mult de 2-3 pagini ca să-mi fac o părere şi că restul nu a făcut decît să mi-o consolideze, se va zice din nou că sînt suburban, agresiv şi neocomunist. Îmi asum epitetele şi încerc să argumentez afirmaţia precedentă.

Ficţiunea speculativă, una dintre cele mai pretenţioase modalităţi literare, are, în ciuda impresiei de libertate fără limite a fantazării, cu care trăiesc cei mai mulţi în ceea ce o priveşte, un număr de „reguli“, deduse, în cea mai mare parte, din arta narativă în general. De exemplu:

În foarte delicata acţiune de introducere cu preşul a cititorului într-un univers „altundeva şi mîine“, omniscienţa vocii narative, mai ales cînd se confundă cu cea a autorului (care ştie tot ce-a fost, ce este şi va fi, avînd şi acces nelimitat la gîndurile tuturor personajelor), este tot ce poate fi mai contraindicat. Pentru a păstra o şansă de „suspendare voluntară a incredulităţii“ cititorului, e necesar ca acesta să descopere el însuşi, destul de lent şi nu cu uşurinţă, contururile neobişnuite ale lumii propuse. Asemenea unei retrageri a aparatului de filmat din grosplan în panoramic. Sigur că poţi începe o povestire şi aşa: „Era în 2015 şi eram cu toţii egali“, dar pentru asta trebuie să stăpîneşti perfect ironia postmodernă şi să te numeşti Kurt Vonnegut Jr. Ceea ce nu e cazul lui I. P. Culianu.

Cînd se introduce în text un concept insolit, un „obiect SF", e de preferat ca definiţia lui să fie dedusă operaţional de către cititor din diferitele contexte în care apare termenul, şi nu explicată pe loc de un personaj altuia (aproape că e mai cinstit procedeul strămoşesc al lui Ivan Efremov, care făcea pur şi simplu o trimitere la subsol, unde definea „obiectul" şi preciza că e vorba de o noţiune fantastică). Pentru universul imaginar, structura „obiectului" e normal să fie banală şi trecută cu vederea. Gîndiţi-vă ce ar însemna ca într-o proză realistă, Marin să-i spună Ninetei: „Ia deschide, fă, televizoru' ăla cu circuite integrate pe scară foarte largă". Marin nu-i spune Ninetei, în schimb I. P. Culianu ne spune nouă.

A mai lua în serios astăzi clişee uzate pînă la urzeală - cum ar fi: după o catastrofă nucleară planetară, o omenire refugiată în adîncuri mai păstrează presupusele atribute ale umanului (emotivitate, afectivitate, amor fizic ş.a.m.d.) în vreme ce la suprafaţă se dezvoltă fiinţe eterice bîntuite de o condamnabilă seninătate a raţiunii - e cel puţin ridicol. Ca să nu ne ducem pînă la Wells, era suficient ca I. P. Culianu să-l citească pe Felix Aderca, cu ale sale ***Oraşe scufundate***, datînd hăt de prin anii '30, şi ar fi renunţat. Iar dacă îl citise...

Apetenţa pentru clişee a autorului nu se opreşte aici; apar dezintegratoarele, utilizate ca motocositoare de monştri, scutul electromagnetic ingăuribil, securiştii viitorului, războiul stelelor. Din cînd în cînd, în cel mai pur stil de cenaclu din Frecăţei, autorul face „trimiteri" de soiul: „I se aduseră diverse bucate stranii, gustoase şi o băutură de culoare roşie care trebuie să fi fost ceea ce oamenii antichităţii numeau vin".

Înţelegem din bibliografie că autorul este poliglot. Fapt absolut stimabil, cu condiţia ca limbile în cauză să fie utilizate pe rînd, ceea ce nu e cazul în exprimări ca: „Guillaume culese cu o mînă crengile... pentru a le folosi ***în privat***" (s.n.) sau „prinse de ***masa în ebuliţiune*** (s.n.) la care se adăuga apa provenită din topirea calotei polare, vieţuitoarele se zbăteau..." sau „Bărbatul care ***preceda în ascensiune*** (s.n.) se opri...". Iar româna nu pare să se numere printre preferate din moment ce se spune în text „Fermecătoarea sa cucerire de ieri îşi ***dondănea ritmic capul*** (s.n.) şoptind mereu ceva". („A dondăni" înseamnă, totuşi, a bodogăni, a îndruga etc.)

Rămîn două nedumeriri bibliografice. Unu: dacă I. P. Culianu a fost omorît de Securitate pentru textele sale la adresa perpetuării practicilor comuniste în România postrevoluţionară, aşa cum se sugerează, oare de ce au fost iertaţi zecile de scriitori şi gazetari care au scris şi scriu ***în ţară***, atît înainte, cît şi după primăvara lui '91, cu nu mai puţină virulenţă pe aceeaşi temă? Doi: dacă I. P. Culianu este un atît de strălucit istoric al religiilor, de ce nu s-a oferit publicului românesc, pentru importantul prim contact, unul dintre studiile sale în domeniu, şi nu această broşură de „literatură ştiinţifico-fantastică", care nici fantastică, nici ştiinţifică şi nici literatură nu e?

Aprilie 2005: Usher II

„Vreme de o zi întreagă, zi neguroasă, tăcută și posomorîtă de toamnă, în care norii grei atîrnau apăsător din cer, străbătusem singur, călare, un ținut grozav de trist, pînă ce m-am găsit într-un tîrziu, cînd se lăsau umbrele înserării, dinaintea melancolicei Case Usher."

Domnul William Stendahl încheie citatul. Acolo, pe colina întunecoasă se înălța Casa, pe a cărei piatră de temelie se putea citi: 2005 e.n.

Domnul Bigelow, arhitectul, spuse:

- E gata. Poftim cheia, domnule Stendahl.

Cei doi amuțiră în liniștita după-amiază de toamnă. Proiecte de execuție foșneau la picioarele lor, în iarba neagră ca pana corbului.

- Casa Usher, spuse domnul Stendahl satisfăcut. Proiectată, construită, cumpărată, achitată. NU-i așa că domnul Poe ar fi încîntat?

Domnul Bigelow clipi repede:

- Totul este așa cum v-ați dorit, domnule?

- Da!

- Culoarea este bună? Este îndeajuns de mohorîtă și de îngrozitoare?

- Foarte mohorîtă, foarte îngrozitoare.

- Dar zidurile? Sînt sumbre?

- Uimitor de sumbre.

- Dar heleșteul? Este suficient de negru și sinistru?

- Incredibil de negru și sinistru.

- Dar rogozul? - știți, l-am vopsit - are nuanța potrivită de cenușiu și abanos?

- E de-a dreptul hidos!

Domnul Bigelow își consultă proiectele. Citâ incomplet:

- Întreaga structură provoacă oare, domnule Stendahl, „un' fior de gheață, o scufundare, o dureroasă strîngere a inimii, o întristare fără de leac a minții?". Vreau să spun casa, heleșteul, grădina?

- Domnule Bigelow, își merită din plin fiecare bănuț. Pe legea mea, e frumoasă.

- Mulțumesc. A trebuit să lucrez în totală necunoștință de cauză. Slavă Domnului că ați avut rachetele dumneavoastră personale, altfel pentru multe materiale nu am fi căpătat permisiunea de a le aduce pînă aici. Vedeți, aici e totdeauna amurg, totdeauna octombrie, iar pămîntul mereu pustiu, arid, mort. Am muncit, nu glumă. Am omorît totul. Zece tone de DDT. Dar n-a mai rămas nici picior de șarpe, broască sau muscă marțiană! Totdeauna amurg, domnule Stendahl; sînt mîndru de asta. Aparate ascunse umbresc soarele. Așa că totdeauna este cît trebuie de întunecat.

Stendahl respiră adînc vaporii rău mirositori, se desfătă cu întunecimea, apăsarea, întraga „atmosferă" atît de minuțios pusă la cale și aranjată. Iar Casa! Toată oroarea aceea în ruină, lacul nefast, mucegaiul, vasta decădere. Plastic sau nu, cine putea ghici? Undeva deasupra, dincolo, departe, era soarele. Undeva pe planeta Marte era luna aprilie, o lună galbenă, cu un cer albastru. Undeva deasupra, rachetele ardeau pentru a civiliza o lume care murise frumos. Zgomotul asurzitor al trecerii lor era amortizat de lumea aceasta întunecoasă, izolată acustic, lumea asta de toamnă de demult.

- Acum, că mi-am terminat treaba, spuse domnul Bigelow jenat, cred că pot să vă întreb ce aveți de gînd cu toate acestea.

- Cu Usher? N-ai ghicit?

- ...?

- Numele Usher nu-ți spune nimic?

- Nimic.

- Dar numele acesta: Edgar Allan Poe?

Domnul Bigelow clătină din cap.

- E și normal. Domnul Stendahl pufni cu un amestec de consternare și dispreț: Cum aș putea avea pretenția să-l cunoști pe binecuvîntatul domn Poe? Doar a murit de mult, înainte de Lincoln. Iar toate cărțile lui au fost arse în Marele Incendiu. Asta a fost acum treizeci de ani, în 1975.

- A, spuse domnul Bigelow cu înțelepciune. Unul dintre aceia?

- Da, unul dintre aceia, Bigelow. El și Lovecraft și Hawthorne și Ambrose Bierce, împreună cu toate poveștile lor fantastice sau de groază, și tocmai de aceea povești despre viitor, au fost arși. Fără milă. S-a dat o lege. O, la început n-a fost mare lucru. În anii 1950 și 1960 n-a fost decît un fir de nisip. Au început prin cenzurarea benzilor desenate, apoi a cărților polițiste și bineînțeles a filmelor, grupărilor, vederilor politice, prejudecăților religioase, presiunilor sindicatelor; totdeauna exista o minoritate care se temea de ceva și o mare majoritate care se temea de întuneric, de viitor, de trecut, de prezent, de ei înșiși, de propriile lor umbre.

- Înțeleg.

- Se temeau de cuvîntul „politică" (care, după cîte am auzit, a devenit, în cele din urmă, sinonim cu Comunism, printre elementele cele mai reacționare, iar simpla folosire a cuvîntului te putea costa viața!) și mai cu un șurub strîns aici, mai cu un zăvor tras acolo, o mică zdruncinătură, o smucitură, și literatura și arta au devenit curînd o împletitură de lingușeli sub formă de panglici și confetti aruncate în toate direcțiile pînă și-au pierdut toată seva și savoarea. Pe urmă aparatele de filmat s-au oprit, luminile teatrelor s-au stins, iar tipografiile, de la o adevărată Niagara de tipărituri, au ajuns la o inofensivă picurare de material „pur". O, pînă și cuvîntul „evadare" era radical, să știi!

- Chiar așa?

- Chiar așa. Fiecare om, spuneau ei, trebuie să înfrunte realitatea. Trebuie să înfrunte ceea ce este Aici și Acum! Tot ce nu corespunde trebuie să dispară. Toate minunatele minciuni literare și avînturi ale fanteziei trebuiau stîrpite

din faţă. Aşa că le-au aliniat la zidul unei biblioteci publice într-o duminică dimineaţa acum treizeci de ani, în 1975; da, i-au aliniat pe Sfîntul Nicolae şi Călăreţul-fără-cap, Albă-ca-Zăpada şi Mama Gîscă - oh, ce mai jale! - şi i-au doborît, au ars castelele de hîrtie şi broaştele din basme şi regii bătrîni şi oamenii care au trăit fericiţi de-atunci (doar se ştie că nimeni n-a trăit fericit de-atunci!) şi „A-fost-odată-ca-niciodată" a devenit „N-a mai fost niciodată!". Au împrăştiat cenuşa Ricşei-fantomă şi pietrişul ţinutului Oz; au tăiat oasele Glindei-cea-Bună şi ale Ozmei, au fărîmiţat Policromul într-un spectroscop şi l-au mîncat pe Jack-Cap-de-Dovleac cu mereng la balul biologilor! Vrejul-de-fasole s-a ofilit pe un arac de birocraţie! Frumoasa Adormită s-a trezit la sărutul unui om de ştiinţă şi şi-a dat duhul la înţepătura fatală a seringii lui. I-au dat Alisei să bea ceva dintr-o sticlă, care a făcut-o să descrească într-atît încît nici măcar nu mai putea striga „Din ce în ce mai curios" şi cu o lovitură de ciocan au făcut zob Oglinda cu tot cu Regele de Cupă şi Stridie.

Îşi încleştă pumnii. Doamne, cît de aproape era! Era tot roşu la faţă şi respira cu greutate.

În ceea ce-l privea pe domnul Bigelow, el încremenise de uimire în faţa acestei îndelungate explozii. Clipi şi spuse în cele din urmă:

- Îmi pare rău, dar nu ştiu despre ce vorbiţi. Pentru mine nu sînt altceva decît simple nume. Dar din cîte am auzit eu, Arderea asta a fost un lucru bun.

- Ieşi afară! ţipă Stendahl. Ţi-ai terminat treaba, aşa că acum lasă-mă în pace, idiotule!

Domnul Bigelow chemă tîmplarii şi plecă.

Domnul Stendahl rămase singur în faţa casei sale.

- Ascultaţi-mă bine, le spuse el rachetelor nevăzute. Am venit pe Marte ca să scap de voi, oameni cu mintea spălată, dar şi aici vă strîngeţi ca muştele la gunoaie. Aşa că o să v-arăt eu vouă! O să vă-nvăţ eu minte pentru ceea ce i-aţi făcut lui Poe pe Pămînt. De azi înainte, feriţi-vă! Casa Usher e deschisă pentru afaceri. Îşi îndreptă un pumn spre cer.

Racheta ateriză. Un bărbat coborî cu un aer degajat. Aruncă o privire către Casă, iar ochii săi cenuşii fură neplăcut impresionaţi şi ofensaţi. Păşi peste şanţul cu apă pentru a ajunge în faţa omuleţului de acolo.

- Te numeşti Stendahl?

- Da.

- Sînt Garrett, anchetator la Climate Morale.

- Deci pînă la urmă aţi ajuns şi pe Marte, voi ăştia de la Climate Morale. Tocmai mă-ntrebam cînd o să apăreţi.

- Am sosit săptămîna trecută. În curînd totul o să fie curat şi ordonat şi aici, ca pe Pămînt. Bărbatul agită iritat o legitimaţie către Casă.

- Ce-ar fi să-mi spui şi mie ce-i cu locul ăsta, Stendahl?

- Este un castel bîntuit, dacă vreţi.

- Nu vreau. Stendahl, nu-mi place. Nu-mi place cum sună cuvîntul ăsta „bîntuit".

- Simplu. În anul Domnului 2005 am construit acest sanctuar mecanic. Înăuntru, liliecii de aramă zboară pe grinzi electronice, şobolani de aramă fac curse prin pivniţe de plastic, schelete-robot dansează; aici îşi au lăcaşul vampiri-roboţi, arlechini, lupi şi fantome albe, făcuţi din substanţe chimice şi ingeniozitate.

- Tocmai de asta mi-era teamă, spuse Garrett cu un zîmbet uşor. Mă tem că va trebui să-ţi dărîmăm coşmelia.

- Ştiam c-o să veniţi de îndată ce-o să descoperiţi despre ce-i vorba.

- Aş fi venit mai din timp, dar noi, cei de la Climate Morale, am vrut să fim siguri de intenţiile dumitale înainte de a acţiona. Cred că pînă la cină pot să sosească şi echipele de Demolare şi Incendiere. Pînă la miezul nopţii, casa va fi rasă pînă la pivniţă. Domnule Stendahl, te consider întrucîtva nebun! Să-ţi cheltuieşti banii cîştigaţi cu greu pe o trăsnaie! Păi asta trebuie să fi costat vreo trei milioane de dolari.

- Patru! Dar, domnule Garrett, am moştenit de foarte tînăr douăzeci şi cinci de milioane. Îmi pot permite să risipesc puţin. Mi se pare totuşi îngrozitor de nedrept ca la numai o oră după ce mi-am terminat Casa, să vă grăbiţi să veniţi cu echipa dumneavoastră de Demolare. N-aţi putea oare să mă lăsaţi să mă joc măcar douăzeci şi patru de ore?

- Cunoşti legea. Foarte strictă. Nici un fel de cărţi, case sau orice altceva care să sugereze în vreun fel stafii, vampiri, zîne sau orice creaţie a imaginaţiei.

- În curînd o să-i ardeţi şi pe Romeo şi Julieta.

- Ne-ai dat destulă bătaie de cap, domnule Stendahl. De altfel, avem totul la dosar. Acum douăzeci de ani... Dumneata şi biblioteca dumitale.

- Da, eu şi biblioteca mea. Şi încă cîţiva ca mine. O, Poe a fost uitat de mult, la fel Oz şi celelalte creaturi. Dar aveam mica mea ascunzătoare. Aveam bibliotecile noastre, cîţiva cetăţeni particulari, pînă cînd v-aţi trimis oamenii cu torţe şi crematorii şi mi-aţi făcut cele cincizeci de mii de cărţi bucăţi-bucăţele şi-apoi le-aţi ars. Aşa cum aţi înălţat un rug chiar în ajunul Halloweenului şi le-aţi spus producătorilor dumneavoastră de filme că dacă vor să mai toarne ceva vor trebui să facă şi să refacă romanele lui Hemingway. Doamne, de cîte ori au făcut „Pentru cine bat clopotele"? Treizeci de versiuni diferite. Toate realiste. O, realismul! O, aici, o, acum, o, la dracu'!

- Nu merită să te enervezi!

- Domnule Garrett, trebuie să faceţi un raport amănunţit, nu-i aşa?

- Da.

- Atunci, măcar de curiozitate mai bine aţi pofti înăuntru să aruncaţi o privire. Nu ia mai mult de-un minut.

- În regulă. Condu-mă. Şi fără şmecherii. Sînt înarmat.

Uşa Casei Usher se deschise larg, cu un scîrţîit. Se iscă un curent umed. Se auzeau un şuierat şi un geamăt puternic ca de la un plămîn subteran care răsufla în catacombele pierdute.

Un şobolan traversă odaia, ţopăind pe dalele podelei. Ţipînd, Garrett îl lovi cu piciorul. Şobolanul se rostogoli, iar din blana lui de nailon ţîşni o adevărată hoardă de purici metalici.

- Uluitor! Garrett se aplecă să vadă.

O vrăjitoare bătrînă stătea într-o nişă cu

mîinile tremurîndu-i deasupra unor cărţi de tarot, portocalii cu albastru. Clătină din cap şi sîsîi cu gura-i ştirbă către Garrett, lovînd uşor cărţile soioase.

- Moarte! strigă ea.

- Ei bine, exact la asta mă refeream, spuse Garrett. Deplorabil.

- O să vă las să o ardeţi personal.

- Chiar, serios? Garrett era încîntat. Apoi se încruntă: Trebuie să recunosc că n-o prea iei în tragic.

- Mi-a fost de-ajuns că am putut să creez acest loc. Să pot să spun că eu l-am făcut. Că am reuşit să păstrez o atmosferă medievală într-o lume modernă, neîncrezătoare.

- Fără să vreau, te admir pentru geniul dumitale, domnule. Garrett urmări cu privirea o pînză de ceaţă care trecu pe lîngă el, şoptind întruna, decupînd conturul unei femei frumoase şi neclare. La capătul unui coridor igrasios, o maşină se rotea. Ceaţa se înălţa şi plutea, precum vata de zahăr din centrifugă, murmurînd, prin holurile tăcute.

O maimuţă apăru din senin.

- Stai! ţipă Garrett.

- Nu vă temeţi. Stendahl lovi uşor cu palma pieptul negru al animalului. Un robot. Schelet de cupru şi tot tacîmul, ca la vrăjitoare. Vedeţi? Îi mîngîie blana şi sub ea se putură vedea tuburi de metal.

- Da. Cu o mînă timidă, Garrett mîngîie robotul. Dar de ce, domnule Stendahl, de ce toate astea? Ce te-a obsedat?

- Birocraţia, domnule Garrett. Dar n-am timp să vă explic. Guvernul va descoperi foarte curînd. Făcu un semn cu capul către maimuţă.

- În regulă. Acum.

Maimuţa îl omorî pe domnul Garrett.

- Sîntem aproape gata, Pikes?

Pikes îşi ridică privirea de pe masă.

- Da, domnule.

- Ai făcut o treabă formidabilă.

- Doar sînt plătit pentru asta, spuse Pikes moale pe cînd ridica pleoapa de plastic a robotului şi introducea globul ocular de sticlă pentru a fixa bine muşchii de cauciuc.

- Iată.

- Leit domnul Garrett.

- Şi cu el ce facem? Pikes arătă cu capul spre lespedea pe care zăcea mort adevăratul domn Garrett.

- Mai bine arde-l, Pikes. N-avem nevoie de doi domni Garrett, nu-i aşa?

Pikes îl duse pe domnul Garrett la crematoriul din cărămidă.

- Adio. Îl împinse înăuntru şi trînti uşa.

Stendahl se postă drept în faţa robotului Garrett.

- Ai primit ordinele, Garrett?

- Da, domnule. Robotul se ridică în capul oaselor. Mă voi întoarce la Climate Morale. Voi înainta un raport amănunţit. Voi întîrzia acţiunea cu cel puţin patruzeci şi opt de ore. Voi spune că trebuie să o cercetez mai în detaliu.

- Bine, Garrett. La revedere.

Robotul se îndreptă în grabă spre racheta lui Garrett.

Stendahl se întoarse:

- Acum, Pikes, trimitem restul de invitaţii pentru diseară, da? Cred că ne vom distra de minune, nu-i aşa?

- Avînd în vedere că am aşteptat douăzeci de ani, într-adevăr, de minune.

Îşi făcură complice cu ochiul unul altuia.

Ora şapte. Stendahl îşi consultă ceasul. Aproape timpul. Se jucă cu paharul de sherry, rotindu-l uşor în palmă. Aştepta în tăcere. Deasupra lui, printre grinzile de stejar, liliecii, cu corpurile lor delicate din cupru ascunse sub carnea de cauciuc, îl priveau chiorîş şi ţipau ascuţit. Ridică paharul spre ei:

- Pentru succesul nostru.

Apoi se lăsă pe spate, închise ochii şi reflectă asupra întregii afaceri. Cum o să mai savureze toate astea la bătrîneţe! Ce lecţie avea să dea acestui guvern antiseptic pentru toate terorile şi incendiile lui literare. Doamne, cum crescuseră în el mînia şi ura în toţi anii ăştia. Şi cum planul abia de prinsese contur în mintea-i amorţită, pînă în ziua aceea, acum trei ani, cînd îl întîlnise pe Pikes. O, da, Pikes. Cu amărăciunea lui atît de profundă precum un puţ negru, carbonizat de acid verde. Cine era Pikes de fapt? Nimeni altul decît cel mai mare dintre ei toţi. Pikes, omul cu zece mii de feţe, o furie, un fum, o ceaţă albastră, o ploaie albă, un liliac, un gargui, un monstru, ăsta era Pikes! Mai bun decît Lon Chaney, tatăl? Stendahl medită. Noapte de noapte îl urmărise pe Chaney în filmele vechi, de demult. Da, mai bun decît Chaney. Mai bun oare şi decît celălalt actor străvechi? Cum naiba îl chema? Karloff? Mult mai bun! Lugosi? Nu, comparaţia era odioasă! Nu exista decît un singur Pikes, iar el era acum un om despuiat de fanteziile sale. Pe Pămînt nu mai exista nici un colţişor unde să se poată duce, nici un om în faţa căruia să se joace. Nu mai putea să joace nici măcar pentru el însuşi, în faţa oglinzii.

Sărmanul, imposibilul, înfrîntul Pikes! Ce trebuie să fi simţit tu, Pikes, în noaptea cînd ţi-au smuls filmele din aparat, ca pe nişte maţe, ca pe propriile-ţi maţe, le-au făcut pe toate rotocoale şi ghemotoace, le-au vîrît într-o sobă şi le-au dat foc! Oare tot aşa te-ai fi simţit dacă ţi-ar fi distrus vreo cincizeci de mii de cărţi fără să-ţi dea nimic în schimb? Da. Da. Stendahl simţi cum i se răcesc mîinile de mînie. Aşa că ce-ar fi putut fi mai firesc decît ca-ntr-o bună zi cei doi să se întîlnească pentru a sta apoi la nesfîrşit de vorbă în faţa unei ceşti de cafea pînă-n miez de noapte, iar din toate aceste urzeli amare să rezulte Casa Usher.

Se auzi bătaia unui clopot de biserică. Soseau oaspeţii. Zîmbind, se duse să-i întîmpine.

Adulţi fără memorie, roboţii aşteptau. În mătăsuri verzi de culoarea iazurilor de pădure, în mătăsuri de culoarea broaştei şi a ferigii, aşteptau. Cu părul de culoarea soarelui şi a nisipului, ei aşteptau. Gresaţi, avînd în loc de oase ţevi de bronz înecate în gelatină, roboţii aşteptau. În coşciuge pentru cei care nu sînt nici morţi, nici vii, în cutii de scîndură, metronoamele aşteptau să fie puse în mişcare. Se simţea un miros de ulei şi alamă lăcuită. Era o tăcere de mormînt. Cu sex, dar asexuaţi, roboţii. Cu nume, dar nenumiţi şi împrumutînd de la oameni

totul în afară de omenie, roboţii priveau fix capacele bătute în cuie ale cutiilor lor care purtau eticheta F.O.B. într-o moarte care nici măcar nu era moarte din moment ce nu existase viaţă înainte. Şi iată că acum se auzea un scrîşnet puternic de cuie smulse. Apoi o ridicare de capace. Apoi umbre pe cutii şi apăsarea unei mîini ce pulveriza ulei dintr-o cutie de tablă. Apoi un ceas fu pus în funcţiune cu un ticăit slab. Apoi altul şi altul, pînă cînd tot locul păru un imens magazin de ceasuri ce ticăiau liniştit. Ochii de marmură îşi deschiseră larg pleoapele de cauciuc. Nările fremătară. Roboţii, îmbrăcaţi în păr de maimuţă şi blană de iepure, se ridicară: Panda urmat de Manda, Mock-Turtle, Alunarul, corpuri înecate în mare făcute din sare şi buruieni, legănîndu-se; bărbaţi spînzuraţi cu gîturile vinete cu ochi ca nişte moluşte, daţi peste cap, creaturi din gheaţă şi beteală sclipitoare, pitici din lut şi spiriduşi, Tik-tok, Ruggedo, Sfîntul Nicolae cu ninsoarea provocată de el însuşi suflîndu-i în faţă. Barbă-Albastră cu favoriţi ca o flacără de acetilenă şi nori de sulf din care ieşeau limbi verzi de foc, iar într-o serpentină gigantică şi solzoasă, un balaur cu un furnal în burtă se tîrî pe uşă afară cu un ţipăt, un ticăit, un zbierat, o tăcere, un foşnet, o pală de vînt. Zece mii de capace se închiseră la loc. Magazinul de ceasuri se mutase la Usher. Noaptea era vrăjită.

O briză caldă dezmierdă ţinutul. Arzînd cerul şi preschimbînd anotimpul din toamnă în primăvară, rachetele musafirilor sosiră.

Coborîră întîi bărbaţii, îmbrăcaţi în haine de seară, urmaţi de femei cu părul aranjat pînă în cel mai mic detaliu.

- Deci asta-i Usher!

- Dar unde este uşa?

Atunci apăru Stendahl. Femeile rîdeau şi pălăvrăgeau. Domnul Stendahl le făcu semn cu mîna să tacă. Întorcîndu-se, îşi ridică privirea spre o fereastră de sus a castelului şi strigă:

- Rapunzel, Rapunzel, lasă-ţi părul în jos.

Şi, de sus, o preafrumoasă fecioară se aplecă în afară în vîntul nopţii, lăsîndu-şi în jos părul de aur. Iar părul se umflă şi se împleti într-o scară pe care începură să urce în Casă, rîzînd, musafirii.

Ce de mai sociologi eminenţi! Ce psihologi deştepţi! Ce politicieni, bacteriologi şi neurologi extrem de importanţi! Şi iată-i acum stînd între zidurile umede.

- Bun venit la toată lumea!

Domnul Tyron, domnul Owen, domnul Dunne, domnul Lang, domnul Steffens, domnul Fletcher şi alte două duzini.

- Poftiţi, poftiţi!

Domnişoara Gibbs, domnişoara Pope, domnişoara Churchill, domnişoara Blunt, domnişoara Drummond şi încă vreo douăzeci de alte femei strălucitoare.

Oameni remarcabili cu toţii, pînă la unul, membri ai Societăţii pentru Combaterea Fanteziei, susţinători ai desfiinţării Halloweenului şi a lui Guy Fawkes, omorîtori de lilieci, incendiatori ai cărţilor, purtători de torţe, cu toţii cetăţeni buni şi curaţi care au aşteptat să vină nişte neciopliţi să-i îngroape pe marţieni, să curețe oraşele mari şi să construiască noi oraşele, să repare şoselele, să fie totul sigur. Apoi, cînd totul a fost în siguranţă, Stricătorii-de-Plăcere, oamenii cu mercurocrom în loc de sînge şi ochi de culoarea iodului, au venit să înfiinţeze Climatele Morale şi să împartă cîtă puţină bunătate fiecăruia. Şi s-a împrietenit cu fiecare dintre ei, anul trecut, pe Pămînt.

Desen de Radu GAVRILESCU

- Bine aţi venit în marile săli ale Morţii! strigă el.

- Hei, Stendahl, ce înseamnă toate astea?

- O să vedeţi! Acum toată lumea, dezbrăcarea! Veţi găsi cabinele pe partea aceea. Puneţi-vă costumele pe care le veţi găsi acolo. Bărbaţii pe aici, femeile pe acolo.

Musafirii stăteau jenaţi.

- Nu ştiu dacă ar trebui să mai rămînem, spuse domnişoara Pope. Nu-mi place treaba asta. Este aproape o... blasfemie!

- Prostii, un bal mascat!

- Pare cam ilegal, pufni domnul Steffens.

- La naiba, rîse Stendahl. Distraţi-vă. Mîine totul o să fie o ruină. În cabine, toată lumea!

Casa strălucea de viaţă şi culoare; cu un clinchet treceau arlechini cu scufii cu zurgălăi, şoareci albi dansau cadriluri scurte pe muzica piticilor care de-abia atingeau viori mititele cu arcuşuri minuscule, steguleţe atîrnate de grinzi fîlfîiau, în timp ce liliecii zburau grămadă în jurul gurilor de gargui ce împroşcau, în cascade, vin rece, înspumat. Un pîrîiaş hoinărea prin cele şapte săli ale balului mascat. Musafirii sorbiră din el şi descoperiră că e sherry. Din cabine curgeau continuu invitaţii, trecuţi dintr-o epocă în alta, cu feţele acoperite de dominouri, însuşi faptul de a-şi fi pus mască anulînd toate autori-

zaţiile lor de a căuta pricină fanteziei şi ororii. Femeile treceau rîzînd cu un aer maiestuos în rochii de seară roşii. Bărbaţii le făceau curte. Pe pereţi se vedeau umbre nefăcute de nimeni, iar ici-colo oglinzi în care nu se reflecta nici o imagine.

- Sîntem vampiri cu toţii! rîse domnul Fletcher. Morţi!

Cu totul erau şapte săli, fiecare de altă culoare, una albastră, una purpurie, una verde, una portocalie, alta albă, a şasea violetă, iar a şaptea cu pereţii îmbrăcaţi în catifea neagră. În sala neagră se găsea un orologiu de abanos care bătea ora sonor. Invitaţii alergau, beţi în cele din urmă, printre fanteziile-robot, printre Alunari şi Pălărieri Nebuni, fiinţe din neamul Troll, Uriaşi, Pisici Negre, Regine Albe, iar sub picioarele lor, dansînd, podeaua pulsa în bătaia puternică a unei inimi care-şi spune taina.

- Domnule Stendahl!

O şoaptă.

- Domnule Stendahl!

Un monstru cu masca Morţii stătea lîngă el. Era Pikes.

- Trebuie să vă spun ceva.

- Ce s-a-ntîmplat?

- Priviţi. Pikes îi întinse scheletul unei mîini. În el se găseau cîteva rotiţe, piuliţe, zimţi, cuie pe jumătate topite şi carbonizate.

Stendahl le studie îndelung. Apoi îl trase pe Pikes deoparte, într-un coridor.

- Garrett? şopti el.

Pikes dădu afirmativ din cap.

- A trimis un robot în locul lui. Le-am găsit adineauri pe cînd curăţam crematoriul.

Priviră amîndoi un timp rotiţele.

- Asta înseamnă că poliţia poate să sosească din clipă-n clipă, spuse Pikes. Se duce dracului planul nostru.

- Nu ştiu. Stendahl aruncă o privire înăuntru, la vîrtejul de oameni în galben, albastru şi portocaliu. Muzica pătrundea prin holurile întunecate.

- Ar fi trebuit să-mi închipui că Garrett n-o să fie aşa de prost să vină el însuşi! Da', ia stai!

- Ce s-a întîmplat?

- Nimic! Nu s-a întîmplat nimic! Garrett ne-a trimis nouă un robot. Iar noi i-am trimis lui altul. Dacă nu verifică îndeaproape, nu va observa schimbarea.

- Desigur!

- Data viitoare va veni el însuşi. Acum i se pare sigur. Da, s-ar putea să sosească în persoană din clipă-n clipă. Să bem, Pikes!

Se auzi soneria de la uşa principală.

- El este, fac pariu. Du-te şi dă-i drumul domnului Garrett.

Rapunzel îşi coborî părul de aur.

- Domnul Stendahl?

- Domnul Garrett. Adevăratul domn Garrett?

- Chiar el. Garrett privi pereţii igrasioşi şi lumea învîrtindu-se. M-am gîndit c-ar fi mai bine să vin să văd eu însumi. Nu poţi conta pe roboţi. Mai ales pe roboţii altora. M-am gîndit, de asemenea, c-ar fi mai bine să chem şi echipa de Demolare. Într-o oră vor fi aici să distrugă din temelii acest loc oribil.

Stendahl se înclină.

- Mulţumesc că m-aţi prevenit. Făcu un semn cu mîna. Pînă atunci n-ar strica să vă distraţi puţin. Nişte vin?

- Nu, mulţumesc. Ce se întîmplă? Cît poate să decadă un om?

- Vedeţi şi singur, domnule Garrett.

- Crimă, spuse Garrett.

- Crima cea mai abjectă, spuse Stendahl.

O femeie ţipă. Domnişoara Pope alergă spre ei albă ca varul.

- S-a întîmplat ceva oribil! Am văzut cum o maimuţă a sugrumat-o pe domnişoara Blunt şi a îndesat-o apoi într-un horn.

Privind mai atent, văzură părul blond şi lung atîrnînd din horn. Garrett scoase un strigăt.

- Oribil! hohoti domnişoara Pope, oprindu-se din plîns. Clipi şi se întoarse. Domnişoară Blunt!

- Da, spuse aceasta, stînd în faţa ei.

- Bine, dar tocmai am văzut cum vă vîra pe horn!

- Nu, rîse domnişoara Blunt. Un robot cu chipul meu. O copie ingenioasă.

- Dar, bine...

- Linişteşte-te, dragă. Mă simt foarte bine. Ia să mă uit şi eu puţin la mine. Deci acolo sînt! Pe horn. Aşa cum spuneai. Nu-i nostim?

Domnişoara Blunt se îndepărtă rîzînd.

- Vrei să bei ceva, Garrett?

- Cred că da. Mi-am cam pierdut curajul. Doamne, ce loc. Merită într-adevăr să fie distrus. Pentru o clipă am...

Garrett bău.

Un alt ţipăt. Domnul Steffens, purtat pe umerii a patru iepuri albi, cobora pe nişte trepte care apăruseră în mod misterios din podea. Domnul Steffens fu aruncat drept într-o hrubă, unde, legat fedeleş, fu lăsat să aştepte oţelul ascuţit al unui pendul uriaş ce se apropia treptat şi acum oscila tot mai aproape de corpul său îngrozit peste măsură.

- Asta-s eu de colo de jos? spuse domnul Steffens, apărînd lîngă Garrett. Se apleacă peste groapă:

- Ce straniu, ce ciudat să vezi cum mori.

Pendulul dădu lovitura finală.

- Cît de realist! spuse Steffens, îndepărtîndu-se.

- Încă un pahar, domnule Garrett?

- Da, te rog.

- Nu mai ţine mult. Echipa de Demolare va fi aici în curînd.

- Slavă Domnului!

Şi, pentru a treia oară, un ţipăt.

- Acum ce-o mai fi? spuse Garrett cu teamă.

- Este rîndul meu, spuse domnişoara Drummond. Priviţi.

Şi o a doua domnişoară Drummond, ţipînd ascuţit, fu azvîrlită şi bătută în cuie într-un coşciug care fu apoi băgat în pămîntul rece de sub podea.

- De asta îmi aduc aminte, gîfîi anchetatorul de la Climate Morale. Din vechile cărţi interzise. „Îngropat de viu". Şi de celelalte... Groapa, pendulul, maimuţa, hornul, crimele din Rue Morgue. Dintr-o carte pe care am ars-o, da!

- Încă un pahar, Garrett. Poftim, ţine-ţi bine paharul.

- Doamne, da' să ştii că ai imaginaţie!

Urmăriră morţile a încă cinci persoane, una în gura unui balaur, celelalte aruncate

în heleşteul negru, scufundîndu-se şi dispărînd.
- Aţi dori să vedeţi ce v-am rezervat dumneavoastră? întrebă Stendahl.
- Desigur, spuse Garrett. Ce importanţă mai are? Oricum o să aruncăm în aer casa asta afurisită. Iar dumneata eşti un ticălos.
- Poftiţi, pe aici.
Îl conduse pe Garrett în pivniţă prin numeroase coridoare şi apoi şi mai jos pe scări în formă de spirală, în pămînt, în catacombe.
- Ce vrei să-mi arăţi aici jos? spuse Garrett.
- Cum veţi fi omorît.
- Un duplicat?
- Da. Şi încă ceva.
- Ce?
- Amontillado, spuse Stendahl, mergînd în faţă cu o lanternă aprinsă pe care o ţinea în sus. Rămăşiţe omeneşti se conservau aici pe jumătate ieşite din capacele coşciugelor. Garrett îşi duse mîna la nas dezgustat.
- Ce anume?
- N-aţi auzit niciodată de Amontillado?
- NU!
- Nu recunoaşteţi asta? Stendahl arătă către o firidă.
- Ar trebui s-o recunosc?
- Sau asta. Zîmbind, Stendahl scoase o mistrie de sub pelerină.
- Ce-i asta?
- Haide înăuntru, spuse Stendahl.
Păşiră în firidă. În întuneric, Stendahl prinse lanţurile de omul pe jumătate beat.
- Pentru Dumnezeu, ce faci? strigă Garrett zornăind la fiecare mişcare.
- Sînt ironic. Nu întrerupe un om tocmai atunci cînd e ironic, nu e politicos. Iată!
- M-ai legat în lanţuri!
- Chiar aşa.
- Ce ai de gînd să faci?
- Să te las aici.
- Glumeşti.
- O glumă foarte bună.
- Unde este duplicatul meu? Nu vedem cum este omorît?
- Nu există nici un duplicat.
- Dar ceilalţi!
- Ceilalţi sînt morţi. Cei pe care i-ai văzut murind erau oameni reali. Duplicatele, adică roboţii, stăteau în apropiere şi priveau.
Garrett nu mai scoase o vorbă.
- Acum ar trebui să spui: „Pentru Dumnezeu, Montresor!", spuse Stendahl. Iar eu voi răspunde: „Da, pentru Dumnezeu". Nu vrei să spui? Haide. Spune.
- Eşti nebun.
- Trebuie oare să te conving? Spune. Spune: „Pentru Dumnezeu, Montresor!".
- Nu spun, idiotule. Scoate-mă de aici! Era mai treaz acum.
- Poftim, pune-ţi asta. Stendahl azvîrli ceva ce scoase un clinchet.
- Ce-i asta?
- O scufie cu zurgălăi. Pune-o şi s-ar putea să-ţi dau drumul.
- Stendahl!
- Pune-o, îţi spun!
Garrett se supuse. Zurgălăii sunară.
- Nu ai senzaţia că toate astea s-au mai întîmplat cîndva? se interesă Stendahl, începînd să lucreze cu mistria, mortarul şi cărămizile.
- Ce faci?
- Te zidesc. Iată un rînd. Iată altul.
- Nu eşti în toate minţile!
- Nu te contrazic.
- Vei fi judecat pentru asta!
Luă o cărămidă şi o puse pe mortarul umed, fredonînd.
Din locul care se întuneca din ce în ce se puteau auzi acum zvîrcoliri, bocănituri şi un urlet. Cărămizile se ridicau tot mai sus.
- Mai multe zvîrcoliri, te rog, spuse Stendahl. Să fie un spectacol ca lumea.
- Dă-mi drumul, dă-mi drumul!
Mai era doar o ultimă cărămidă de pus. Urletul era continuu.
- Garrett? strigă uşor Stendahl. Garrett tăcu. Garrett, ştii de ce ţi-am făcut asta? Pentru că ai ars cărţile lui Poe fără să le citeşti ca lumea. Ai ascultat de sfatul altora că trebuie să fie arse. Altfel ţi-ai fi dat seama ce o să-ţi fac cînd ai coborît aici adineaori. Ignoranţa este fatală, domnule Garrett.
Garrett tăcea.
- Vreau ca totul să fie perfect, spuse Stendahl ţinînd lanterna în sus astfel încît lumina să pătrundă înăuntru pe silueta prăbuşită.
- Sună uşor din clopoţei. Clopoţeii sunară.
- Acum, dacă vrei să spui, te rog, „Pentru Dumnezeu, Montresor!", s-ar putea să-ţi dau drumul.
Faţa bărbatului apăru în lumină. Ezită o clipă. Apoi, grotesc, bărbatul spuse:
- Pentru Dumnezeu, Montresor.
- Ah, spuse Stendahl cu ochii închişi. Puse ultima cărămidă şi o fixă cu mortar.
- Requiescat in pax, prietene.
Ieşi în grabă din catacombă.
Bătaia de douăsprezece noaptea a unui ceas făcu ca totul să se oprească în cele şapte săli.
Moartea-cea-Roşie apăru.
Stendahl se întoarse o clipă în uşă să privească. Apoi ieşi în fugă din Casa cea Mare, peste şanţul cu apă, acolo unde aştepta un elicopter.
- Gata, Pikes?
- Gata.
- Uite-o cum se duce!
Priviră, zîmbind, Casa cea Mare. Aceasta începu să se crape jos, la mijloc, ca la un cutremur, iar pe cînd Stendahl urmărea priveliştea impresionantă îl auzi pe Pikes recitînd în spatele lui cu o voce joasă, cadenţată:
- „Mă cuprinse o ameţeală cînd văzui puternicele ziduri prăvălindu-se rupte în două deodată. Urmă un vuiet lung, năvalnic şi asurzitor, ca glasurile a o mie de cataracte, şi la picioarele mele adîncul şi sumbrul heleşteu îşi adună apele, învăluind în tăcere şi tristeţe sfărîmăturile Casei Usher."
Elicopterul se ridică deasupra heleşteului fumegînd şi se îndreptă spre vest.

Traducere de
VICTORIA STÎNGESCU

DARIUS H. LUCA

– Vino, îi spuse șoptit la ureche și îl luă de mînă. Se întoarse spre el pentru o clipă, zări aglomerarea de corpuri diforme, înălțîndu-se dizgrațios în ultimele raze ale apusului. O străbătu un fior.

– Orașul ăsta... miroase atît de urît. Apoi, încercînd să pară veselă:

– Uite, ne-am depărtat doar un pic și aerul parcă a întinerit.

Rîse scurt, trăgîndu-l ușor de mînă pe panta lină a dealului.

Nu putea să nu-i admire pielea fină, mîinile atît de fragile. Avea o grație aparte cînd își întorcea capul spre el, scuturîndu-și ușor buclele castanii, aceeași grație care îi anima fiecare mișcare, de la ridicarea piciorului pînă la unduirea șoldurilor.

În loc să urmeze poteca, porniră în diagonală, pe drumul cel mai scurt. După cîțiva pași, ea alunecă într-o parte. Cu o mișcare agilă, îi cuprinse talia și se sprijini cu cealaltă de pămînt, încetinindu-și căderea. O așeză în iarba moale.

– Te-ai lovit ?

– Nu, răspunse ea încurcată, doar...

Îi simțeam suflul ușor, strecurat printre buzele întredeschise, mîngîindu-i fața, și mireasma părului amestecîndu-se cu cea a ierbii fragede, proaspăt tăiate. Se aplecă tot mai mult asupra ei și o sărută. Nu se împotrivi nici cînd se culcă pe spate, trăgînd-o deasupra lui pentru a o preoteja de răceala pămîntului; ea se supuse cu docilitate și se așeză, împungîndu-i pieptul cu sînii, cu părul scurgîndu-i-se deasupra feței, intrîndu-i în ochi. Se lipise de el pînă în vîrful picioarelor.

– E atît de bine, spuse într-un tîrziu.

– N-ai vrea să..., începu el, dar vocea i se pierdu într-un hîrîit monoton ce părea că nu se mai termină. Ea își întoarse speriată capul, privindu-l cu suspiciune, neînțelegînd. Vru să se ridice, dar mîinile lui i se înlănțuiră în jurul taliei. Începu să țipe, să se zbată și reuși să se elibereze după ce îndoi brațele parcă fără putere, dar care se mișcau producînd un fîșîit metalic pe care abia acum îl sesiza.

– Nu te speria, draga mea, e de la pămînt, spuse cu o voce răgușită. Am răcit. Dar voi lua o aspirină și...

Din gură îi ieși un lichid gălbui, răspîndind un miros distinct de ulei ars. Pleoapa stîngă i se mișca spasmodic.

Femeia începu să țipe, isterică și își acoperi fața cu palmele.

Femeia înce pu s ă
Fe Fe F

– Ptiu, mașină împuțită, ce dracu' te-a apucat, strigă Pedros, pocnind cu latul palmei key-board-ul. Nu vrei să funcționezi, ai ?

Tastă cu nervozitate, încercînd să identifice eroarea, dar word-processor-ul se încăpățîna să-i dovedească importanța lichidului galben, afișînd cu insistență că are un miros de ulei ars.

Fratele mai mic se tăvălea de rîs pe canapea, ținîndu-se cu mîna de burtă.

– Mașinile astea sînt o porcărie, spuse el după ce se liniști.

Pedros, preocupat cu depanatul programului, îl ignoră.

– Încearcă blocul...

– Da' mai taci o dată. Tu ! Poate ți-ai băgat degetele și prin el, cum ai făcut cu transceiverul. Dacă îi lipsește sigiliul...

– E virgină cutia ta, spuse calm puștiul. Și dacă vrei să știi, nici nu e un word-processor, pitecantropule, e o amărîtă de rîșniță de cafea. Se duse în camera alăturată, revenind cu o manivelă arhaică pe care o potrivi într-un lăcaș al procesorului, sub privirile stupefiate ale fratelui. Dar cînd începu să învîrtă, rămase la fel de mirat pentru că, în locul zgomotului cafelei măcinate, se auzea Marșul depanatorilor de computere.

Pedros nu știa ce să mai creadă. Dacă această placă ce are taste nu e ceea ce pare, fiind o rîșniță de cafea, iar dacă fratele său nu e la rîndul lui ceea ce pare, deoarece totul e o iluzie, chiar și personajul din povestire, un îndrăgostit care e robot, un word-processor-rîșniță-de- cafea care cîntă Marșul depanatorilor, adică altă iluzie, dacă Pedros nu știa ce să mai creadă nu ce să crea... dă... re... a... sss...

ERROR... ERROR... ERROR... ERRR...

Desen de Ionuț BĂNUȚĂ
DĂNUȚ UNGUREANU
CEATA

Ca dintr-un bulgăre de aur, pînă departe, spre muchiile clădirilor din colțul străzii 104, orașul scînteia prin aerul tremurînd tulbure. Vara fugise, un tăvălug de flăcări lăsînd locul unei toamne epuizate. Zile cu soare sleit veneau încet, una după alta, într-un lung șirag de aureole.

Pentru Tomas, vara însemnase praful de pe marginea interioară a ferestrelor și șuvița de apă prelinsă din robinet. Mai însemnase uleiul stacojiu ce năclăia pereții în asfințit. Jos, la adăpostul clădirilor, supraviețuiseră zdrențe subțiri, tot mai subțiri de umbră. Dar sub acoperișuri, aproape de cer, ți se scîrbea de viață.

Cînd deschise ochii, amurgul se încheiase. Vineri îl urmărea liniștită din colțul opus al încăperii, pieptul alb sălta și cobora lent în ritmul respirației. Ce vedea ea? Ce aștepta în lumina împrumutînd nuanțele ochiurilor de apă? Tomas nu dorea un răspuns. Maldărul de reviste care îi colorasera după-amiaza se împrăștie cu un fîșîit pe podea. Atunci simți liniștea mansardei venind peste el ca un curent de aer curat. Aproape că văzu scamele de ceață desprinse din silueta lui Vineri agitîndu-se.

- Ce vrei? zise.

Avea gîtlejul uscat. Se răsuci coborîndu-și tălpile pe dușumea. Se apropie de fereastră căscînd. Din stradă, de sub pătura de praf, răzbăteau pînă la el sunete confuze.

- Cît să fie ceasul? întrebă strecurîndu-și degetele sub maiou.

Cineva, în vecini, răsuci butonul unui aparat de radio. Radioul spuse:

„Vremea continuă să se răcească în cea mai mare parte a țării...".

- Șapte, își răspunse. Ai dormit neîntors.

În vis, umblase prudent pe acoperișul de sticlă al unei clădiri goale pe dinăuntru. Pînă la urmă, Vineri își părăsi nemișcarea, trecîndu-și o mînă prin păr, un păr bogat și răzvrătit, tot atît de alb ca și restul făpturii ei. Pivotă în tăcere, întorcîndu-i spatele lui Tomas. De la o vreme, suma gesturilor ei exprima o așteptare pură și poate fără obiect.

- Te plictisești? vorbi Tomas.

- Dar tu? zise.

- Dar eu? adăugă.

Străbătu încăperea și se trînti iarăși în pat. La capătul unei mișcări moi, atinse întrerupătorul televizorului. De cîntărit perspectiva unei seri lungi așternute peste mulțenia femeii și zgomotele înșelătoare ale lumii neincluse între pereții camerei.

- Ia-ți un scaun, o îmbie fără să privească în direcția ei, simte-te ca acasă, lua-te-ar dracu'!

Trei indivizi șușoteau în jurul unei mese acoperite cu catifea albastră. Tomas le ghici acreala și oboseala simulată. În butonii manșetelor și acele de cravată sclipea rahatul cu zahăr al unui dispreț omniscient. Schimbă rapid canalele. Un western prăfuit. Cai. O soprană implorînd zeii pe un ton care ar fi trebuit mai degrabă să-i sperie. Reclame. Aripile străvezii ale fluturelui condensator Ksi-Ksou. Moartea acumulîndu-se în nervurile abia vizibile, convertită în culori superbe. Am mai văzut. Reveni în punctul de plecare.

- Cum trebuie să înțelegem intervenția dv., doctore Celenski?

- Pff... pff... Acestea sînt afirmații lipsite desigur de orice suport științific. Pff... pff... Ignoranță. Obscurantism. Pff... Ilare uneori.

- Vreți să repetați, doctore?

- Ei, ei, pff, nu întrevedem pericolul de a fi iradiați, intoxicați, electrocutați, dezintegrați. Nu avem deocamdată nici un motiv de îngrijorare.

- Acest „deocamdată", doctore Celenski...

Chicotind, Tomas lipăi pînă în dreptul frigiderului de unde se întoarse cu ultima cutie de bere a zilei. Atunci Vineri îi tăie calea și el fu nevoit să treacă prin trupul ei ca printr-un vălătuc de ceață uscată.

- Stai locului! țipă scuturîndu-se.

Adevărul adevărat însă îl silea să recunoască absența unei senzații ori de cîte ori i se întîmpla asta. Era ca trecerea prin conul de lumină al unei lanterne. La fel de scurtă și de nesemnificativă.

Tomas răsuci potențiometrul pînă cînd vocile se cufundară în ele însele, îl amuza jocul mut al buzelor, polemica moartă, un duel cu baloane de săpun. Sorbi prima înghițitură de bere. În anul care urmase sosirii oamenilor-de-ceață, lumea se schimbase mult. Orașul, scheletul de beton armat, rămăsese același, străzile, parcurile, clădirile continuau să existe, devenind însă din ce în ce mai mult martori imobili ai schimbării. Pe undeva, pe traseele întortocheate ale acestor cochilii, se perindau evenimentele vieții lui Tomas.

Trecu o oră și întunericul prinse cheag în preajma pereților, apoi se prelinse cu repeziciune în toată încăperea. Doar sticla ecranului și trupul lui Vineri continuau să păstreze lumina. Acum, se gîndi Tomas, ar trebui să ies puțin.

- La ora asta pe stradă? Dar e noapte.

- Cum adică „la ora asta"? E numai nouă.

- Și dacă întîrzii? O să ai o zi grea.

Ori de cîte ori își imagina că Vineri i-ar putea vorbi astfel, vocea lui se înăsprea.

Peste o oră călcă asfaltul încă fierbinte al trotuarului mergînd grăbit spre colțul străzii 104, un trecător în jeanși și tenişi prin aerul rarefiat al nopții. Nu atît de rarefiat ca altădată. Peste tot, prezența oamenilor-de-ceață însemna de fapt densitate, o densitate extraordinară. Reclamele se mistuiau reci, șerpii multicolori de neon încolăcindu-se amețiți în jurul balcoanelor, blocul Filidor, de pildă, părea în depărtare o stîncă singuratică împroșcată cu jăratic. Mai jos de ultimii țurțuri luminoși ai reclamei foșgăiau oamenii-de-ceață. „Scame".

Ei suiau și coborau la fel de grăbiți treptele unei pasarele imaginare, inaccesibilă ochiului obișnuit. Tomas se opri cîteva clipe, urmărind cu gura căscată viermuiala de deasupra capului său. Mai erau și alți trecători pe stradă, unul se poticni de el bolborosind scuze uimite, automobilele rulau prudente, claxonînd din zece în zece metri, oprindu-se, urnindu-se iarăși cu stopurile clipind speriate. Nu era haosul primelor

zile, nu era nici acalmia începutului de noapte.

Chiar la intrarea în Piața Tipografiei, șiruri nesfîrșite de oameni-de-ceață țîșneau din asfalt, risipindu-se în toate direcțiile. Tomas știa că acolo funcționau motoarele invizibile ale unei scări rulante, dar imaginea în sine avea ceva sinistru, valuri de trupuri inconsistente ieșind din adîncuri ca umbrele celor morți și uitați. Căile oamenilor-de-ceață se potriveau rareori cu cele ale oamenilor adevărați, își aveau străzile, parcurile și clădirile lor așternute orbește pașilor. Însă curînd și forfota „scamelor" avea să se stingă, era noapte și pentru ele, se pregătea o nouă dimineață și pentru ele.

Tomas se învîrti ușor dezorientat în colțul străzii 104, era un local pe partea cealaltă, dar nu îl îmbiau fumul și glumele. Mai mulți oameni-de-ceață îi traversară trupul înainte ca el să se fi dezmeticit. Deși lucrul părea oarecum ridicol, în astfel de situații prefera să se dea la o parte.

- Ia-o pe partea asta, mormăi.

Trotuarul cînta sub pași. Tomas întîlni o patrulă în dreptul magazinului de vopsele, trei tineri fumau pălăvrăgind veseli, întrerupîndu-se din cînd în cînd pentru a arunca priviri cercetătoare cîte unui trecător, așa cum o făcură și la apariția lui. Noaptea se anunța însă liniștită, nu aveau nici timp și nici chef de complicații. Tomas mai întîlni un bărbat posomorît însoțind două femei extraordinar de elegante și se miră, după cum îi era obiceiul, cu voce tare, că ele nu preferaseră pernele unui automobil de lux.

Blocul Filidor răsări în fața lui, încă departe, spre centru, înalt și strălucitor, de-a dreptul impresionant în agitația tăcută a oamenilor-de-ceață. Tomas privi ce privi și se hotărî să se întoarcă acasă.

Taica Stop răsucea gînditor un pahar cu reflexe verzi, iar în palma stîngă își proptise tîmpla și o jumătate de ochi. Pe tejgheaua din fața lui s-ar fi putut desfășura finalele unui concurs de patinaj.

Cînd Tomas își făcu apariția, înăuntru mai zăboveau doar doi consumatori adevărați. În colțul de lîngă intrare moțăia un pitic bine îmbrăcat care își clătise pantalonii cu jumătate din conținutul paharului de rom. Iar în fața Taichii Stop, țeapăn și eficace, urmărind tacticos o măslină într-o farfurioară, se legăna un bărbat cu mustața țepoasă ca o perie.

- Bună, Taică, plescăi neconvingător Tomas.

- Bîhîhî, răspunse Taica Stop.

Trei sau patru „scame" ieșiră din peretele acoperit cu stele de toate culorile și se duseră foarte iute în treaba lor.

- Frumoase obiceiuri, remarcă mustața țepoasă.

Strada oamenilor-de-ceață traversa carosabilul prin fața blocului Colier, atingînd cîrciuma Taichii Stop cu unul dintre trotuare.

- Cum o duci, Taică? se interesă Tomas.

Taica Stop își părăsi imobilitatea indicînd cu o mișcare a bărbiei un nou grup de „scame" care defilau printre el și mustața țepoasă, de-a lungul tejghelei.

- Curînd am s-o dau dracului, zise. Închid, pun foc și mă duc.

- Nu mai ai vad? rîse Tomas. E mai multă lume pe-aici ca oricînd.

Mustața țepoasă zîmbi și ea. Măslina străluci misterioasă în vîrful scobitorii.

- Drept este că ăștia nu se prea omoară cu consumația, dar la o adică nici pagubă nu-ți fac.

Taica îl privi pe sub sprîncene.

- Fiindcă veni vorba, zise, îmi datorezi șase beri. Stop!

- Nu pune la inimă, făcu Tomas, venind mai aproape.

Taica Stop se plînse că „e plin de scame p-aici" și "nu mai ai loc de-ntors". Bere?

Cît timp Tomas își sorbi băutura, sumedenie de „scame" se rostogoliră de-a lungul tejghelei, într-o muțenie desăvîrșită. Taica Stop ar fi putut muta barul pe peretele opus, însă conveniseră în mod tacit să rămînă acolo unde se aflau. Era micul lui război, se fălea că nu cedase „scamelor" nici un milimetru de loc. Deși, îi trecu lui Tomas prin minte, „scamele" îi luaseră de fapt totul.

Berea nu era chiar rece, în privința asta Taica devenise cam delăsător, dar lui Tomas îi făcea plăcere să-i simtă din cînd în cînd pișcătura în cerul gurii. După vreun minut de tăcere, mustața țepoasă, clătinîndu-se, se dădu jos de pe scaun. Taica Stop se încordă imperceptibil. Încă nu-i plecase nimeni din cîrciumă fără să plătească.

- Ia uitați-vă aci! anunță cu glas de trompetă mustața țepoasă.

Se propti în fața unui om-de-ceață, un bărbat mătăhălos care înainta încet, cu ochii orbi, pe trotuarul aparținînd lumii lui. Îi înfipse mîna în piept, dar mîna nu întîlni decît văzduhul și îl pălmui cu sete, cît pe-aci să-și scrîntească degetele. Gestul păru să-i furnizeze o oarecare plăcere, căci îl repetă imediat. În acest timp, „scama" trecu prin el ieșind din local în dreptul vitrinei.

- Ține-o și pe asta! zbieră mustața țepoasă în urma lui scuipînd artistic.

Scuipatul descrise un arc de cerc și se lipi de geam. În încheierea scenei, Taica Stop își trase o palmă peste frunte.

- Stop, zise. Tomas, tu ce mai spui?

- Cu ale mele, Taică, răspunse Tomas între două înghițituri. Nu mă plîng.

- Și Vineri?

- Și ea o duce bine, zîmbi Tomas. Ce-i în capul tău, Taică?

Taica Stop se aplecă misterios peste tejghea, imitat de mustața țepoasă, pe care o fulgeră de sub curmătura sprîncenei.

- E mulți care te vorbește de rău, Tomas. De ce le dai apă la moară?

- Ce moară, Taică? făcu Tomas.

Privirea sărise peste umărul Taichii Stop, lipindu-se de cartonul înrămat, sprijinit între două sticle de gin. „T. D. Hota - autorizația nr. 485626".

- E unii care-ți zice „nebunu' cu scama". Ai vecini răi, Tomas. Ar trebui să te ferești de ei, mai ales de femei. Femeile are gura spurcată.

- Păi asta și fac, rîse Tomas. Femeie mai tăcută ca Vineri nici că s-a pomenit.

- Nu rîde! Mai bine ți-ai găsi undeva, în altă parte, să te muți. E alții care zice că trăiești cu femeia aia. Or să-ți facă vină pentru cîte se întîmplă.

- De...

- Or să te vîneze. Ai să te ascunzi, n-o să mai ai nici casă, nici nume. Mută-te, Tomas!

Se aplecă și mai scoase două cutii de bere. În general, zgomotul străzii scăzuse. Trecătorii, din ce în ce mai puțini, aruncau o privire prin vitrina barului, nici unul nu se învrednicise încă să intre. Se potolea și forfota oamenilor-de-ceață, mișcarea lor părea agitată mai mult din pricina fosforescenței pe care o căpătau trupurile pe măsură ce întunericul se adîncea. Veneau ceasuri ale nopții cînd gesturile lor se însoțeau cu siaje luminoase, ecouri ale trecerii prin aerul pămîntean. Adormeau apoi.

În casele lor (case obișnuite?), la capătul scărilor, îndărătul unor uși, făpturi de ceață, „scame" suspendate, odihnindu-se aliniate, sugerînd atît de bine repausul, aducînd mai mult ca orice cu încremenirea unei ninsori nocturne.

- Noaptea e aceeași pentru toți, pronunță Tomas această propoziție cu iz de înțelepciune.

Dar iată, din celălalt capăt al străzii urca tușind un camion greu cu girofarurile clipind năucitor, verde-roșu-albastru-alb.

- Noaptea le vine oricum mai ușor, comentă Taica Stop.

Și iarăși, verde-albastru-roșu-alb și în răstimpuri sirena asurzitoare speriind puținii trecători adevărați care n-ar fi putut fi deosebiți printre străfulgerările „scamelor".

- Cui îi mai folosesc toate astea? întrebă Tomas.

Taica Stop îi oferi profilul posomorît, la astfel de întrebări nu se răspunde cînd ești proprietar de local, nici mamei nu-i răspunzi. Vru să se ducă întins către mustața țepoasă și să-i bage mîna în buzunar, însă pe urmă se opri, oftînd a lehamite. Acela adormise cu capul sprijinit în palmă, plictisit de șușotelile lor din care, legănat de valurile aurii ale berii, nu mai pricepuse nimic.

- Cu Vineri e altceva, Taică, vorbi Tomas scormonindu-se de mărunțiș. Poți dumneata să-mi explici ce caută ea acolo, sub acoperișul meu? Tocmai acolo?

- Hai, mă, Tomas, lasă prostiile, zise Taica.

- Domnilor!

Cuvîntul izbucni curat ca o flacără. Fu urmat de zgomotul scaunului dat la o parte și de cel al pașilor.

- Domnilor!

„Domnii" întoarseră capetele, cel al mustății țepoase scăpă din sprijin, bușind tejgheaua pe care de vreun sfert de oră nu mai trecuse nici o „scamă".

- Asta-i culmea! protestă mustața țepoasă și adormi la loc.

- Domnilor! Dacă-mi permiteți...

În toiul eforturilor pe care le făcuse probabil pentru a se ridica de la masă, restul de rom din pahar i se repartizase simetric pe celălalt crac al pantalonului. El își ignoră postura, cu ochii senini, din spatele unui zîmbet educat, tamponîndu-și fruntea cu o batistă de comandă.

- Dumneavoastră îmi păreți oameni cu un nivel de inteligență mult peste limita mediocrității. Cred că vă pot împărtăși în liniște cîteva din concluziile către care m-au condus modestele mele speculații.

Tomas aruncă o privire rapidă spre bar.

- Stop! făcu Taica, alăturînd vorba unui anumit gest cu degetul în preajma frunții.

- Ce-i viața? se avîntă vorbitorul, venind lîngă ei. Ce-i lumea? (Scuză-mă! O bere, se poate?) Ce-i moartea, la urma urmelor? Iată, domnii mei, întrebări la care mintea neostenitului Homo sapiens a ostenit căutînd răspuns.

Și pentru că Tomas lipise de tabla tejghelei discul alb al unei monede, pregătindu-se s-o șteargă, îi prinse brațul mai sus de cot, într-un gest care îndemna la zăbavă și toleranță.

- Îmi face impresia că te temi de ei, tinere. Imagini, domnul meu, imagini complex alcătuite. Să fugim din fața acestor imagini? Sau să le izgonim? Hm! De ce ai alege fuga? Ele te vor urma pretutindeni și întotdeauna atît timp cît vei mai avea ochi cu care să vezi, ori minte cu care să gîndești. Să fugi dincolo de hotarele lumii tale. La ce bun? Încotro? Ori poate că ți-ar place mai mult să le izgonești. Dar ești neputincios, domnul meu, la fel de neputincios ca în fața amintirilor. Neputința este semnul cu care ne naștem.

Tomas își eliberă brațul dintr-o smucitură, imprimînd vorbitorului cu două capete sub el o mișcare de oscilație accentuată.

- Scuză-mă. Nu pricep.

- Nici nu ți-am pretins așa ceva. Avem dreptul să cerem vreunuia dintre semenii noștri o explicație logică a lanțului de evenimente?

- Să-l dau afară? se interesă Taica Stop.

Tomas ridică din umeri.

- Domnilor, eu am un plan.

Se trezise și mustața țepoasă și aproba totul clătinînd din cap cu convingere.

- Du-te acasă, Tomas, vorbi Taica Stop, s-a făcut tîrziu. Și fă cum am vorbit.

- ...de fapt, un program. Un program de supraviețuire.

Tomas mai avea doi pași pînă la ușă, dar nu se hotăra încă să iasă. Uite, nu mă trage ața spre casă. Strada e acum o stradă ca toate străzile, iar la băutură nu mai țin. Sînt suspendat undeva la mijloc și mă dor picioarele.

- ...și că, de fapt, cui îi pasă de unde vin? Sînt aici, printre noi („peste noi" cred că ar fi un termen mai adecvat situației). Va trebui să ne obișnuim cu ei. Dumneata, domnule (se aplecă spre Taica Stop), ca strateg al unei afaceri, cunoști fără îndoială consecințele haosului.

„Stop"! vru să zică Taica, dar nu mai zise nimic.

- Stăpînirea de sine este învățătura esențială către care trebuie să canalizăm eforturile prezentului. N-am dreptate, domnule?

Mustața țepoasă se arătă perfect de acord. Între timp, camionul tăiase piața semnalizînd

roşu-alb-verde-albastru şi se opri țipînd la mică distanță de trotuar, stîrnind clinchete printre sticlele de pe rafturi. Marginea de sus a încărcăturii întunecă o clipă imaginea mai multor trupuri de ceață odihnindu-se suprapuse la poalele blocului Filidor, le traversă pe rînd, fără să le trezească, se îndepărtă mîrîind.

- Nimeni nu vede în aglomerările fireşti de obiecte impedimente în calea desfăşurării unei existențe normale. Se schimbă lucrurile în cazul aglomerărilor de imagini?

- E ca televizorul, comentă timid Taica Stop.

- De aceea vă întreb, domnilor...

- De aceea vă întreb, domnilor! răcni mustața țepoasă, de la o vreme uitată, nu mai există nimic de băut?

Pe fondul acestui captivant schimb de replici, se produseră cîteva modificări. Mustața țepoasă coborî de pe taburet şi încolăci umerii oratorului, lucru care nu îi provocă acestuia nici o plăcere. Taica Stop îşi reînnoi revendicările cu privire la nota de plată. Pe tejgheaua dintre ei trecu unduind o femeie-de-ceață întîrziată şi poate neliniştită. Iar Tomas ieşi în stradă pentru a urmări jocul verde-roşu-albastru-alb printre „scamele" adormite.

- Stop! zise. Du-te acasă, Tomas.

...alunecînd în lungul trotuarului. Auzi sirena fabricii de hîrtie. Privi peste umăr. Taica Stop parlamenta neliniştit cu mustața țepoasă. Piticul cu programul de supraviețuire ieşise în prag, analizînd plecarea lui Tomas. Avea să revină în fața Taichii Stop şi să-i înfățişeze („pe scurt, domnul meu") pînă către dimineață planul său pentru o conviețuire decentă cu „scamele". Şi Tomas mergea spre casă.

Aici, spre periferie, gîfîitul oraşului răzbătea greu noaptea, treceau tot mai puține maşini, oamenii obişnuiau să se şi culce. Şi venea chiar o oră a nopții în care singurele suflete fără somn ale cartierelor rămîneau gîndacii de bucătărie.

Mirosea a smoală şi a iarbă pălită. Spre dimineață, pentru o oră sau două, vîntul risipea prin intersecții urme de pîine caldă, aduse din fabricile marginii îndepărtate a oraşului. O dată cu soarele năvăleau vesele pe străzi izurile abatoarelor şi cele ale tomberoanelor neîncăpătoare şi cele ale munților de hîrtie, de marmelade şi pulberi ale uleiurilor, licorilor şi culorilor. Se rostogoleau adieri înecăcioase de fum şi vînturile motoarelor.

Blocul avea doar patru etaje. Drumul spre mansardă aştepta încolăcit între cele douăzeci de apartamente, răbdător, aproape niciodată dormind. Îl recunoştea pe Tomas după paşi, paşi deşteptînd dincolo de uşi o agitație surdă. „E ăla care trăieşte cu «scama», auzi-l, umblă noaptea, ce fac ei doi acolo, între patru pereți, de ce nu eliberează mansarda, nu mai pot dormi nopțile, nu se gîndeşte nimeni la noi, de ce nu fac ceva?"

„Cine?", întrebă în mod reflex soțul, soția, unchiul, verişoara venită în vizită, vecinul amabil, amantul, fetița-căreia-îi-e-frică-să-doarmă-singură.

Tomas se mai răsuci în fața intrării pentru a lua cu sine sus, sub acoperiş, imaginea străzii adormite. Oamenii-de-ceață nu găsiseră locurile prielnice, nu construiseră nimic pe o rază de două sute de metri, trupurile nu li se odihneau între pereții nevăzuți ai caselor lor, însă destui puteau fi zăriți chiar şi prin întunericul însăilat spre centrul comercial, departe, cu norişori rînduiți pentru o noapte.

La ultimul etaj, Tomas zări prin crăpătura uşii ochiul vigilent al doamnei Topor. O rază fugită din singurul colț luminat al palierului îi dăruia strălucirea rece a unei mărgele de sticlă. Tomas îşi dezveli caninii într-un rînjet de operetă. Din spatele rînjetului slobozi un mîrîit flămînd. Alături de mîrîit oferi doamnei Topor imaginea unor degete răşchirate pregătite să o apuce. Uşa pocni. Pe cînd răsucea cheia în broască, sus, la mansardă, Tomas savură smiorcăielile bătrînei care băgase în mormînt doi bărbați şi se străduia să facă acelaşi lucru cu cel de-al treilea. Apoi răsuci comutatorul.

Vineri dormind:

La două palme deasupra scîndurilor galbene ale podelei, ceață surprinsă în zbor liniştit. Acolo umărul, acolo obrazul, acolo palma făcută căuş. Acolo şoldul compact de iluzii, acolo călcîiul care începe şi sfîrşeşte. Tomas îi dă roată nedumerit, nedumerit în a şase sute cincizeci şi una noapte de veghe. Noapte în care o urmăreşte dormind. Şi sub pielea feței de ceață se rotesc visuri, coşmaruri, păsări. Ea respiră încet.

Tomas îşi aprinde o țigară. Şuvița de fum vine să se adauge ca un şarpe subțire, ca tîrîtoarea care ademeneşte. Dar cel ademenit este Tomas. Vineri dormind:

În a şase sute cincizeci şi una noapte, degetele lui amestecă aerul, încercînd să descopere carnea, pielița, nervurile. Miroase a smoală şi a iarbă pălită. Ea se răsuceşte visînd şi poate că spune ceva. Dar nu prezența lui îi aduce nelinişte în somn.

Pentru că nici unul dintre obiectele între care trebuie că se desfăşoară viața femeii-de-ceață nu se înfățişează simțurilor unui om obişnuit, Tomas este nevoit să imagineze. Forme, culori, consistențe. Asta e aşternutul mototolit sub pîntece. Asta e perna. Asta e patul cu ornamente aduse în cutia minții de acolo, din lumea lor, oriunde se va afla ea. Undeva, printre stele, ori aici, lîngă noi, într-o altă dimensiune. Undeva în viitor.

- Ce tîmpenie! spune Tomas.

Dar altcineva a rostit cuvintele astea, altcineva, el doar a mişcat buzele cu fața unui om căruia nu îi mai trebuie nimic. Încăperea s-a umplut pe nesimțite. Nu numai lumina, nu numai fumul de țigară. Ci şi visurile femeii-de-ceață ricoşînd din perete în perete, ca vrăbiile rătăcite printre grinzi.

Tomas tresare cînd jarul chiştocului îi muşcă degetele. Ocoleşte femeia adormită şi deschide larg fereastra. Răsuceşte din nou comutatorul. Face întuneric.

În întuneric, Vineri mai era doar o prezență îndoielnică, o urmă de lună pe perdea. Tomas rîse.

- Ştiu că nu dormi. Te-am văzut cînd mă urmăreai printre degete.

- De bună seamă că nu dorm. Te-am aşteptat ore în şir. Mi-e urît noaptea.

- Prostii! Şi înainte de asta?

- Înainte... Mi-e somn, iar tu ai chef de vorbă. Întotdeauna ai chef de vorbă noaptea.

- Ştiu că nu dormi. Te-am văzut cînd mă urmăreai printre degete.

Vineri nu răspunse. De fapt, nici nu-i răspunsese vreodată. Dar asta era doar o chestiune de interpretare. Tomas adormi.

- Nu-mi mai simt fundul! plînse Bene.

Paraua rîse fără să ridice ochii. Un fund ca al lui Bene nu putea trece neobservat.

- Rîzi! Te-ai uitat de dimineaţă în oglindă?

- Ştiu dinainte ce-aş putea să văd acolo, rîse iarăşi Paraua.

Bene scuipă scobitoarea şi se pregăti să-şi ridice picioarele pe o grindă. La cinci sute de metri sub ei, oraşul clocotea ca o supă densă.

„Ce simple sînt lucrurile cînd le priveşti de sus. Cînd te afli suficient de sus", gîndi Paraua. Străzi şi bulevarde, linii drepte, perpendiculare, ca un rastru. Oameni simplificaţi, puncte. Fără dimensiuni. Lumea de sunete ajungea pînă la ei omogenizată sub forma unui muget îndepărtat. Dacă priveai cu atenţie, printre punctele de concentrare a smogului, puteai distinge grupuri compacte de „scame" ori chiar indivizi singuratici, oameni-de- ceaţă cu ale lor.

Pauza se sfîrşise.

- Ce muncă de doi bani! zbieră Bene, potrivindu-şi centura de siguranţă.

Avea mania carabinierilor şi se lăuda că acolo, pe coclaurile copilăriei, muntele nu mai avea taine. Un supersonic trecu peste capetele lor, scăpîndu-şi bubuitul ca un vînt de uriaş. Paraua rîse. Rîdea mult.

- Ce învîrteai înainte de asta?

În general defilau într-o nacelă destul de încăpătoare pentru ca doi oameni să poată lucra nestînjeniţi împreună. Servomecanismele pufneau indulgente purtîndu-i pe de-a lungul grinzii metalice. În general încălecau grinda acţionînd pistoalele pneumatice. Dar Bene atîrna deseori în hamuri, bălăngănindu-se la cinci sute de metri deasupra asfaltului, înţepînd grinda ca un ţînţar apucat. Îl secaseră la buzunar sistematic, însă după o vreme renunţaseră.

- Mă acream, zise el, într-un closet de trei pe trei. Cinci mii de birouri, douăzeci de mii de oameni, o sută de ascensoare. Şaizeci de mii de mape, un milion de dosare, patruzeci de mii de proteze. Optzeci de mii de pixuri, zece de capsatoare. Mii, mii, mii!

La cinci sute de metri sub ei, în colţul străzii 104, Tomas intră într-o tutungerie, căutînd un pachet de ţigări, ori poate un răgaz. Acolo întîlni o femeie.

- Opt şi douăsprezece minute, urmă Bene în zornăit de carabiniere, soneria. Peste zece secunde încep să ţăcăne protezele. Patruzeci de mii de proteze! Mă aplec. Transpir. Tabelarul clipeşte. La început mai rar. Apoi din ce în ce mai repede, pe măsură ce mi se obişnuieşte ochiul. Tabelarul parcurge coloanele una după cealaltă. Tabelarul mă împinge de la spate. Sînt între patruzeci şi optzeci de coloane pe o fişă. O fişă cuprinde opt pînă la cincisprezece mii de date. Tabelarul mă ajută să fiu eficient.

Iar în acest timp, Tomas desfăcea pachetul de ţigări.

- Pe mine mă cheamă Roza, îl lămuri femeia.

Era îngrozitor de slabă. Tomas îşi plimbă privirile în voie peste bretelele subţiri ale rochiei din lamele fine de oţel, care unduiau la fiecare suflare. Afişa ciorapi negri, o perucă înflăcărată şi pantofi decupaţi din pielea unui şarpe, cu tocurile mai subţiri ca două creioane.

- Pe zăpuşeala asta, merge ceva de la gheaţă, opină ea.

Paraua căscă ochii mari.

- Ce ţicneală! De ce nu hămăleau o maşină de calcul?

Bene îşi împinse picioarele în grindă. La capătul balansului se opri, agăţat în coardă şi o mînă. Acolo înţepă altă grindă. O dată, de două ori. Reveni.

- Şmecherie! Păi, eu ce eram?

Tabelarul sub bărbie, la treizeci şi doi de centimetri de planul pupilei. Ramele oglinzii petrecute peste urechi. Transmisia printr-o prismă groasă cît braţul şi care, dacă strănuţi sau te apleci brusc, te pocneşte în coşul pieptului. Lumina focalizată printr-un sistem de obturare cît unghia. Cu cine semăn?

În felul ăsta pot să parcurg zece mii de date pe oră. Cincizeci de mii pe zi. Într-o vreme, ne-au năpădit comisiile. Căutau fraieri pe care să-i împăneze cu fibră optică. Pentru eficienţă, i-au ras în cap şi le-au semănat ţestele cu electrozi. Unuia i-au preparat buricele degetelor cu transplanturi. Epidermă fotosensibilă. Îi păstorea pe toţi un computeraş-drăgălaş. Oameni -terminale.

- Cum s-a sfîrşit? făcu Paraua aţîţat.

Tomas recunoscu uşurat că avea genunchi destul de frumoşi. Învîrtind paiul cu vîrful limbii, ea îl privea curioasă şi ironică.

- Mă matolesc repede, zise.

Tomas continuă să fumeze în tăcere. Undeva, deasupra capetelor lor, la cîteva sute de metri putea să desluşească mogîldeţele fixînd grinzi metalice peste care avea să se prindă carnea etajelor. Băieţii lui sub cer. Ziua lui liberă.

- Cînd ai mîncat ultima oară? o întrebă.

Oamenii-de-ceaţă veneau şi plecau, păşind peste pragurile unor uşi imaginare, viermuind laolaltă cu bărbaţii şi femeile adevărate, intersectînd cu ochi orbi căile realităţii.

- Parcă ar fi la ei acasă, lămuri Roza un gînd.

Tomas încuviinţă. Ea rectifică graniţa roşie a buzelor cu degetul mic şi ridică din umeri.

- Ce-ţi pasă? Noi cu ale noastre. Nu-i aşa, guriţă?

Tomaş nu încercă să-şi desprindă mîna din mîngîierea degetelor umede, cu oja unghiilor pierdută. La următorul pahar, în zornăitul cuburilor de gheaţă, ascultă în rezumat povestea vieţii ei. O istorie rotundă.

lustruită. Şi în tot acest timp, „scamele" se învolburau în jurul lor, printre ei, nepăsătoare. Bărbaţi şi femei cu trupurile albe, inconsistente, umplînd străzile, urcînd în văzduh ori alergînd la cîteva palme deasupra asfaltului cenuşiu. Ori străbătînd zidurile clădirilor, inexistente pentru ei.

Femeia Roza povestind. Ce-ţi pasă? Nu-i aşa, cioculeţ? O „scamă". Un soţ sergent (Iubirea!). Stai, am pe undeva o fotografie în uniformă, nu-i vine ca turnată? (Chiar şi asta tîrnuită, dar cealaltă, cea de paradă, bărbatul, dumnezeule!) Nu, nu mi-e foame, eşti plictisitor. Cele mai strălucitoare toalete de seară. Nu ştii chermezele de la „Electrica". Regina balului. Şampania. Trandafirii înrouraţi. Amorul în cearşafuri de mătase. Nopţile-zile. Vecinii. Curte nebună. Zilnic în cutia poştală suma admiratorilor fără şansă. Comisionari care îşi dau sufletul sub buchetele de flori.

Iar seara, motănelul-soţ-sergent păşeşte cu bocancii lui drăgălaşi peste rozul petalelor şi hîrtia fină a plicurilor pentru a-şi îmbrăţişa pisicuţa. (Iubirea!) Un an. Doi ani. Trei ani. O veşnicie. O eternitate. (Iubirea!)

Trecutul? Nori. Într-o seară, motănelul nu se mai întoarce. Bate la uşă un camarad. Miezul nopţii s-a dus şi camaradul duhneşte.

Tomas pierdu firul istorisirii pentru cîteva momente. Gîndul îi zbură aiurea, hoinări în lungul străzii, urcă cu grinda metalică trasă de cablul macaralei, aşteptă printre băieţii lui care se legănau veseli în gol. Cînd se întoarse, ea sfîrşise şi acum fuma, incitată de final.

- N-ai idee, se plînse, cît de rea este singurătatea pentru o femeie. Ce să fac cu decoraţiile?

Erau deja la al treilea pahar.

- Nu-i rău, admise Paraua. Eu, dragul meu, mi-am încheiat cariera pedestră ca distractor. Asta se petrecea acum trei ani, nu, patru ani, într-o seară, la „Excelsior". Comanda era o madamă de vreo patruzeci de anişori, putred de bogată, cum se spune, şi dărîmată de crack. Din zece în zece minute o umfla plînsul. Trupeşă femeie. Poate că n-ai ştiut-o pînă acum, în meseria asta trebuie să faci faţă multor situaţii speciale.

Bene rînji. Restul echipei urcase vreo cincisprezece metri flecărind în jurul unei alte structuri, molfăind halucinogene uşoare. La schimb se dovedeau de mare preţ „Barbarella" şi „Un vis pe secundă". Şeful de echipă trecu în nacela strălucitoare plimbîndu-şi ochii peste grinda proaspăt fixată. Cînd ajunse în dreptul lor, îi ameninţă în glumă cu degetul.

- Ce să caut acolo? spunea unul dintre băieţi. Dacă aş avea provizii destule aici şi am putea încropi un culcuş între grinzi, n-aş mai călca în stradă săptămîni în şir. Curînd o să înnebunim cu toţii.

Apoi se auzi un scîrţîit şi soarele fu acoperit în întregime de silueta Goliatului. Întinse spre dînşii ochii sticloşi, protejaţi cu plasă de sîrmă, pufăind greu, obosit.

La poalele muntelui de schele, un creier electronic eliberă un impuls slab, abia sesizabil, o pîlpîire vitală. Un releu ţăcăni. O rotiţă avansă trei milimetri.

Bene manevră cu dibăcie şi se aşeză lîngă şoldul tovarăşului său. De acolo văzu braţele musculoase ale Goliatului avansînd sacadat către ei, ţinînd grinda ca pe un nou-născut.

- Stai liniştit, zise Paraua.

Direcţia se schimbă brusc. Grinda fu răsucită cu o sută optzeci de grade. Apoi ochii Goliatului îi găsiră locul. Tije strălucitoare încolţiră şi prinseră cu delicateţe bucata de metal. Se auzi un pufăit, urmat imediat de un altul. Părea de la sine înţeles că dincolo de învelişul lustruit al namilei, ascunsă printre ghemotoacele de cabluri, o inimă pe măsură zvîcnea din ce în ce mai rapid, gata să cedeze în mijlocul efortului.

- Hai, tataie! comentă Bene, căutîndu-şi ţigările.

Apoi se întîmplă ceva. Goliatul se poticni, tijele îşi încetară înaintarea. Jos, la nivelul solului, creierul electronic îşi puse o întrebare. Releele porniră să mestece. Informaţiile se înlănţuiră cu viteza fulgerului.

- Cască ochii, mormăi Paraua.

Răsună un clinchet. Goliatul se hotărî. Trimise încă o tijă, o antenă elastică în vîrful căreia oscila un cleştişor. Cleştişorul apucă mînerul cutiei cu mîncare pe care Bene o lăsase pe un capăt de platformă, chiar în locul menit să primească grinda. Cleştişorul îşi schimbă direcţia, îndreptîndu-se spre cei doi şi se opri la zece centimetri de pieptul lui Bene. Acesta încetă să respire.

Apoi cleştişorul se roti încet, golind conţinutul cutiei şi depuse obiectul lîngă braţul transpirat al omului. Cleştişorul se retrase prudent.

- Rîzi ca boul, deschise Bene gura în sfîrşit, aplecîndu-se puţin pentru a urmări ultimele clipe de zbor ale unei jumătăţi de cîrnat, două felii de pîine şi un ziar de dimineaţă ca un fluture mare, alb.

- Ar trebui să-ţi cumperi un paravan.

Dinţii femeii Roza clănţăniseră un sfert de ceas. „Nu, nu!", spusese , şi se repezise spre uşă. Dar acolo se aflase Tomas. Spusese „Nu vreau, nu vreau să stau aici!" şi „Mi-e frică, dă-o afară!". În tot acest timp rimelul cursese încet, însemnîndu-i obrajii. De aceea, cînd Tomas o prinsese de umeri, împingînd-o în faţa oglinzii, făcuse pe ea de rîs.

- Ar trebui să-ţi cumperi un paravan, zise iarăşi.

Îşi aprinse o ţigară şi, ocolind pe lîngă perete, se trînti pe dormeză, etalîndu-şi pulpele. O bretea îi căzuse, foarte curînd avea să o dea jos şi pe cealaltă. Tomas trase draperia şi începu să se dezbrace. Mai întîi pantofii.

- Ce să fac cu el? Ce fel de paravan?

Pantalonii. Nasturii cămăşii. Vineri se răsuci în semiîntuneric, privind-o pe femeia Roza în faţă. Aceea îşi ţuguie buzele, pentru a se învălui în fum.

- Aici este casa ei? zise.

- Da. Aici este casa ei.

Cravata. Ai uitat cravata. Cravatei i-ar şade bine încolăcită peste rochia din lamele de oţel.

- Nu te dezbraci?

- Eu?

Iat-o. Da, tu. Femeia Roza întîlnită pe stradă, femeia străzii care a dezbrăcat mai mulți bărbați decît baia publică. Iar acum deschide ochii mari în întuneric, două pete de lumină și spune „Eu?".

Cînd Vineri străbătu încăperea pentru a-și vedea de treburile ei, îmbrățișarea, prima îmbrățișare, aceea care ar fi trebuit să-i frîngă femeii Roza ultima rezistență vestimentară și psihică și să o aducă pe calea cea bună, se transformă într-o luptă disperată. „Măi!", se smiorcăi cu buzele lipite de urechea lui Tomas. Răsuflarea era atît de fierbinte încît îi arse obrazul.

Tomas îi dădu brînci în direcția patului. Bruma de tandrețe pe care o agonisise în stradă, la lumina zilei, zburase, acum gîfîia furios, nu mai avea ce smulge de pe el. Păși prin trupul lui Vineri, repezindu-și laba piciorului peste grumazul ei arcuit cu delicatețe și prinse în mîini tăblia patului unde cealaltă risipea suspine alcoolizate.

- Ce faci? țipă femeia Roza.

Țipătul ăsta era mană cerească pentru bătrîna doamnă Topor, avea să-i îndulcească încă o săptămînă de bătrînețe. Tomas răsuci patul dintr-o mișcare, împingîndu-l cu un icnet în mijlocul încăperii. Patul patină lin, oprindu-se exact acolo unde dorise. Acum Vineri părea că se sprijină de marginea saltelei și privește interesată la cele ce se petrec. Roza înflorise în mijlocul așternutului, cu trupul legănîndu-se și brațele atîrnîndu-i moi. Semăna cu un șarpe orb, deșteptat într-o hrubă.

- Vino, vino, gînguri înveselită.

Și tu te duci. Te repezi cu brațele întinse ca un înecat. La un metru de pat nu știi încă dacă ai s-o sugrumi sau dacă ai să respecți întocmai ritualul întîmplării erotice. Nu știi adică ce delimitează marginile cearșafului, un cîmp de bătălie? Cam așa. Treci iarăși peste trupul femeii-de-ceață. Femeia asta nimerește tot timpul în calea ta, Tomas. Camera e prea mică pentru voi amîndoi, vă atingeți mereu, o respiri, **sînteți** împreună. O să fie cu tine, în tine, peste tot. Nu te-ai trezit în zori ridicînd niște pleoape de ceață? Nu simți cum te destrami cu fiecare zi ce trece? Vine și asta.

- Motănel, gemu Roza.

Motănelul. Sergentul. Ar trebui să-i ordoni, să-i strigi la ureche dorințele tale cele mai păcătoase, dar care sînt acelea, poate că de undeva, din subconștient, experiența agonisită pe aceeași pernă cu iubitul scos de la magazia de efecte ar țîșni impunîndu-i conduita de mare doamnă, pe care ți-a evocat-o între două pahare. Și v-ați iubi cu frenezie punctată nu de trivialități și vorbe de duh, ci de replicile constant incolore ale amorului cazon. „Culcat! Drepți! Culcat! Drepți! Salt înainte!"

Dar nu, nimic din toate astea. Rutină. Femeia Roza își face meseria, atît și nimic mai mult, și-a intrat în mînă, dacă se poate spune așa. Unde sînt entuziaștii naivi de altădată?

Ceva nu se potrivea. Firicelul de gînd începu să-l gîdile pe Tomas sub bărbie în vreme ce, pînă să-i dea atenție, parcursese din inerție, de mai multe ori, traseul înscris pe trupul de lîngă el. Pulpe, genunchi, coapse, fese, șolduri. Și după cotitură: pîntecele, sînii, umerii, gîtul, buzele. Ei bine, aici, în preajma buzelor, ca un făcut, înainte de a-ți închipui că poți prin întuneric să te oglindești în apele ochilor, sună alarma. Și iată, gîdilitura de sub bărbie se transformă încet într-o mîncărime insuportabilă și în cele din urmă începu să aducă cu o arsură de gradul unu. Ceva nu se potrivea. Ce?

Roza avea carnea tare, mincinoasă, presărată cu sumedenie de capcane și ascunzișuri, cu toate că postise probabil săptămîni în șir. Îi prinsese bine gimnastica trotuarului, pînda îndelungată în așteptarea bărbaților răzlețiți de turmă. Roza nu ierta.

- Ce-i? șopti cînd experiența o avertizase că el ar fi trebuit deja să treacă la o etapă superioară a activității.

Tomas dădu din umeri. Cum trebuie să arate un bărbat dînd din umeri în toiul frămîntărilor găzduite de așternut? Gestul lui se pierde în vălmășagul de mișcări mărunte, dominate și eclipsate de cele esențiale. Curiozități.

- Nu-ți plac? încercă Roza ceva care ar fi trebuit să fie reproș copilăros și candoare.

Nu, nu-i vorba de asta. Ispita șade în tine ca o lamă de oțel pe care ai arcuit-o pînă ce capetele s-au atins. Te gîndești numai că în clipa următoare te-ai putea răsuci și ea s-ar afla sub trupul tău, îndemnîndu-te fără un cuvînt, lovindu-te cu sînii, petrecîndu-ți pe după gît tentaculele subțiri ale pletelor ei adevărate. Numai gîndul alcătuit din imagini rapide și foarte, foarte precise te secătuiește, îți fură aerul. Ai gemut. Femeia Roza e mulțumită. Simte că i se apropie vremea. Adulmecă.

Încă o dată. Pîntecele. Șoldurile. Umerii. Asprimea firului de păr. Nu.

Tomas se răsuci într-adevăr, dar nu pentru a frămînta sub el carne străină, ci pentru a-i întoarce spatele. Mîinile ei îl căutară descumpănite, îmbrățișarea se prefăcu în strînsoare copleșită de panică. Și acum îi trecea poate prin minte gîndul că a nimerit din nou peste unul tare priceput la vorbă, mai slăbuț pregătit pentru fapte. Nu-s puțini nici ăștia.

- Ce-i, mami? îi șopti în ceafă, dîndu-i la o parte șuvițele de păr cu vîrful limbii. E greu? Nu-ți fie frică de Roza, Roza e fată bună. Ne descurcăm noi cumva.

Da, avea de gînd să facă școală cu el. Tomas îi simți sînii strivindu-se de spinarea lui, pe măsură ce brațele petrecute în sus pe la subsuori îl trăgeau înapoi palpitînd. Parcă purta în spate un rucsac, ori o parașută, un obiect străin. O dădu jos ușurel, fără să forțeze, nici nu fusese nevoie fiindcă îl citise puțin mai înainte, cînd dorința îi răzbise pe nări ca un abur și știuse că oricum tot în ea se află capătul căutărilor lui. Coborî pe podea tulburat. Trase din nou de tăblia patului, răsucindu-l.

- Doamne, iartă-mă! își făcu cruce mare Roza, goală pușcă, frecîndu-și genunchii unul de celălalt.

Acum e bine. Vineri se reazemă de o margine a patului, acolo unde se termină albeața confuză a cearșafului începe chipul ei, un păienjeniș foarte des

înăuntrul căruia băr... doar prezenţa ţesătorului veninos. Mergi şi aprinzi lumina. Apoi lipăi desculţ înapoi şi te cuibăreşti lîngă fata cea bună care clipeşte des, descumpănită oarecum, însă pregătită să facă faţă oricărei situaţii. În ordine, gîndurile ei se înşiruie cam aşa: că eşti nebun de legat (nici nu-i de mirare, din moment ce împarţi camera cu strigoaica), că nu pari totuşi în stare să-i faci ceva rău, că pe lumină şi în pielea goală devii mult mai simpatic şi deloc de lepădat, că , în sfîrşit, nebunii sînt şi ei oameni.

Apoi, Roza îşi plezni palmele una de cealaltă, iluminată.

- Motănel, cîntă, motănelul are şi el o **cerinţă**, vrea să o facă geloasă pe asta.

Îl mîngîie pe Tomas aşa cum ştia ea, făcîndu-l să se înfioare.

- Ai o şustă cu arătarea ta, motănel? Ştii tu cîte case a stricat Roza? Ştii?

„Ştii?" însoţise un gest expert cu palma, în care săltase săculeţul greu al unuia dintre sîni.

Instinctul i-a arătat calea cea dreaptă. Să se rupă ceva acolo, să bubuie, să se învălmăşească. Să se străpungă pojghiţa lumilor, să ne prăbuşim peste ei, să-i lovim, să le luăm ce este al lor pentru noi. Să ne scutească femeia Vineri de mulţimea gesturilor şi obiceiurilor ei pure, cocoşată sub dispreţul tău, Tomas, şi poate în cele din urmă tăvălită dintr-un perete în celălalt, îndemnată de pumnii şi unghiile şi dinţii femeii Roza. Să vedem de ce sîntem în stare.

Da, pentru că tot se obişnuise să gîndească în imagini, întunericul fiindu-i prielnic, zugrăvea acum un instantaneu cu femei şi pat, el muncind din greu în cercul braţelor firave ale femeii de stradă şi alături Vineri. Vineri! Vineri, femeia-de-ceaţă privindu-i cu îndurerată surprindere, cu una dintre palmele imateriale peste buze de parcă ar vrea să-şi înăbuşe un scîncet.

E peste puterile omeneşti. Am făcut tot ce ar fi fost de aşteptat să mă ducă pînă la voi. Eşti aici de un an, aşteptînd pe cineva sub acoperişul meu, pe cineva cu care să îţi împarţi viaţa ta ceţoasă. „Scame"...

Roza se zvîrcoli puţin sub el, ştia că asta dă bine în orice ocazie, bărbatul trebuie să creadă că este bărbat pînă în ultima clipă, dă-i iluzia că a obţinut ceva prin forţă şi îl poţi vîrî în buzunarul de la portjartier. Iar Tomas, care nu era nici pe departe o excepţie, îşi înfipse dinţii în momeală.

...venea uneori în colţul străzii 104 un domn înveşmîntat în verde, semănînd cu o lăcustă din pricina mădularelor lungi şi subţiri şi a chipului prelung. Hainele lui erau vechi. Munceşte, Tomas, munceşte, băiatule! Acest domn ştia să cînte la acordeon. Îl ascultau unii dintre trecători, pentru că avea şi o voce plăcută.

Femeia Vineri şi femeia Roza se privesc în ochi. Dar ochii acesteia din urmă sînt împăjeniţi de plăcere, iar cei ai lui Vineri curg încet la fiecare adiere şi se recompun din firimituri şi scame.

Maşinile nu opreau în dreptul domnului Lăcustă, fiindcă la ora la care îşi făcea dînsul intrarea, traficul se sălbăticea de-a binelea. Cînd oraşul a fost năpădit

Desen de Ionuţ BĂNUŢĂ

de „scame", şoferii au încetinit şi au putut auzi dincolo de portiere versurile cîntecelor. Unele vorbeau chiar despre oamenii-de-ceaţă. Domnul în verde compunea cîntece despre orice. Balade. Bluesuri. Glume.

Pricepea cine voia. Cine nu voia să priceapă, înfunda talpa în acceleraţie şi zbura către ale lui. Domnul lăcustă rămînea în norii gazelor de eşapament. Pentru a şi-i închipui legănîndu-se hipnotizaţi în fotoliile de polistiren, neputîndu-şi desprinde privirile de pe ecrane. Strălucirea lua înfăţişarea westernurilor prăfuite, din care răzbăteau pocnetele pistoalelor, a meselor rotunde, a cîntăreţelor de operă cu sîn opulent, păstrător de străvechi

aberaţii.

Dar revenim. Totul ca pe roate, ducă-se dracului blocajele! Întunericul, contrar majorităţii părerilor, este mai degrabă o dulce binecuvîntare. În întuneric, oasele incomode ale femeii Roza sînt oaze regeneratoare de farmec şi carne. Părul spălăcit capătă sub pielea palmelor fineţea mătăsii.

Începe dragostea! De la un moment dat, dragostea asta ia forma unei succesiuni de imagini distincte şi uşor patinate. Sepia. Uneori, fotografiile înşiruite de Tomas trec prin puncte comune cu cele ale femeii Roza. Aceleaşi străzi, aceiaşi nori, aceleaşi ploi.

Tomas:

El şi echipa lui atîrnînd neputincioşi printre grinzile de metal, la o sută, la două sute, la cinci sute de metri deasupra oraşului. Numai patru şi-au înfipt acele seringilor pe unde s-a nimerit şi sug porcăria vîndută de maistru la intrarea în schimb. Maistrul e pus pe căpătuială, iar marfa aşa de slabă încît două-trei doze abia dacă pot proteja un vis. O cioară furînd firimituri din dejunul lui Bene. Alte ciori încuviinţînd gestul.

Sărutul lui Vineri. Putem trece cu uşurinţă peste acest moment, el va reveni deseori în amintirile lui Tomas.

O călătorie la tropice. Nu a făcut-o, poate că o plănuia la mansardă, pe vremea cînd oraşul aparţinea oamenilor obişnuiţi. Spre viitor, gîndurile lui se dovedesc neîncăpătoare pentru palmieri, oameni cu pielea neagră, frunze pe coapse.

Fotografiile femeii Roza, incomparabil mai clare. A se ţine seama de importanţa subiectelor alese.

Primul bărbat. Acest bărbat are de fiecare dată chipul altcuiva. Probabil că uneori e cel adevărat, cine ar putea să o mai ştie?

Zona, la început restrînsă, încercuită de soldaţi. „Scamele" dezmorţindu-se la cîteva sute de metri. Soldaţii cam mitocani .(Observaţie personală a femeii Roza.)

Sergentul plîngîndu-se de insomnii şi migrene. (Ei bine, da, chiar asta conţine fotografia ei, un om tras la faţă, înconjurat de cuvinte. Sufletele morţilor întoarse pe pămînt, poveste de atîtea ori reluată la colţ de stradă, imortalizată în do diezul domnului-ca-o-lăcustă, pentru posteritate poate. Bineînţeles că cei vii simt nevoia să atribuie „scamelor" o apartenenţă umană, fie ea şi ruinată. Obiecţiile în ceea ce priveşte termenul „nevoie" vor trebui să-l înlocuiască prin inevitabilul „teamă".)

Sergentul povestind despre comportamentul oamenilor-de-ceaţă. Sergentul lansînd ipoteze. Ştiinţifice. Sergentul scotocind în ocrotitoarea carne de femeie. Dispărînd.

S-a încheiat povestea de dragoste însăilată de Tomas în colaborare cu femeia Roza. Happy-end, aşa cum se cuvenea. (Finalul prezintă o atît de promiţătoare „coadă de peşte", schiţată cu abilitate şi discreţie de către Roza.) În tot acest timp, Vineri a rămas nemişcată, la marginea aşternutului, victimă a aşteptării care o caracterizează de la sosirea ei sub acest acoperiş. Sub pleoapele lăsate, Tomas şi-o închipuia eliberînd picăturile ceţoase ale lacrimilor de neputinţă. „Aşa, fetiţo!", icnea el, „N-am ce-ţi face, într-o bună zi ai să înveţi poate să-mi vorbeşti, ori măcar ai să-mi dai senzaţia că mă vezi. Într-o bună zi ai să mă vrei." Şi asta în vreme ce lacrimile de ceaţă cădeau încet, străbăteau podeaua alunecînd prin faţa ochilor uimiţi ai vecinului de jos, trasau urme albicioase prin fundaţia casei şi după o vreme se cuibăreau în culcuşul fierbinte al inimii de magmă. Inima Pămîntului.

...apoi Bene strănută speriat.

- Macaraua asta, că altfel nu pot să-i zic, o să ne pună pieile la uscat.

Paraua clătină din cap. Nu putea s-o creadă.

- Nu pot s-o cred. Noi doi între sute de mii de obiecte pe care s-a obişnuit să le mişte. Ştii ce? Eu şi cu tine nici nu existăm.

- Ce, te-ai ţicnit? făcu speriat Bene.

- Uite, macaraua. Ai impresia că însemni ceva pentru ea? Uite, „scamele". Încearcă să prinzi una. Dacă-ţi iese, să fie rogu-te mai tinerică, cu tot ce-i trebuie acolo unde-i trebuie. Uite, eu. Desfă-ţi carabinierele şi du-te jos cu Dumnezeu şi cu nouă virgulă optzeci şi unu metri pe secundă la pătrat. Mîine o să am un alt gras pendulînd în coardă. Mă gîndesc acum că pe undeva s-ar putea să ai dreptate.

Paraua îşi frecă bărbia ceva mai serios.

- Am putea s-o mierlim din nebăgare de seamă. Pur şi simplu pentru că, de la o vreme, însemni tot mai puţin pentru tot ceea ce te înconjoară. Există o măsură în toate.

„Trebuie pusă ordine între lucruri", îi spuse Taica unuia care vieţuia înăuntrul lui.

O sută de mii de oameni trecuseră prin dreptul cîrciumii. O altă sută de mii trecea acum. Nici unul dintre ei nu-i aruncase o privire. Taica Stop urmări limbile ceasornicului din perete vreme de un minut şi mai bine. Ca să ajungă acasă ar fi trebuit să ia strada pieptiş şi să traverseze Piaţa Tipografiei, loc pe care nu-l putea zări din spatele tejghelei, dar de unde răzbătea pînă la el un murmur amintind de cel al mării. Dincolo de toate acestea îl aşteptau o nevastă blîndă şi două fete. Porni de îndată ce coborî obloanele şi armă lacătul.

Strada îl umplu mai întîi de spaimă, apoi de curiozitate şi la sfîrşit de respect. Taica fu împins, răsucit, strivit pînă ce reuşi să se alăture unui curent favorabil curgînd în direcţia de care avea el nevoie. Lume de toate felurile. Văzu tineri, văzu bătrîni, mai bine ori mai sărăcuţi îmbrăcaţi. Flancurile şi primele rînduri ale grupurilor compacte erau pline de copii. Lipsea ceva, dar nu asta îl intersa pe el acum. Şi ceea ce i se păru curios de la bun început fu imposibilitatea de a distinge o fărîmă clară de frază, o vorbă în larma înconjurătoare. Mai mult decît atît, zgomotul mulţimii creştea asurzitor în depărtare pentru a se linişti aproape de el.

„Stop!" făcu atunci cînd ajunseseră acolo unde i-ar fi convenit să-şi ia tălpăşiţa. Îi trebui un minut ca să realizeze că e prea tîrziu. Cineva pe care nu îl vedea îi aşezase palmele pe spate pentru a încerca să se îndepărteze. Taica nimeri rău, cu capul întors şi o mînă prinsă în capcana buzunarului, în coasta unui tînăr solid, învelit într-o pelerină galbenă de plastic. Şi pe urmă, mulţimea în care se afla fără putinţa de a se mişca se clătină necontrolat, de la dreapta spre stînga. Atunci auzi primele cuvinte distincte rostite mai peste tot în jurul lui şi acestea erau „Nu împingeţi, nu mai împingeţi!". Mormăi el însuşi „nu mai împingeţi, măi băieţi", însă pe urmă tăcu din pricina unui inexplicabil sentiment de jenă. Mulţimea se tălăzui din nou, reuşi să scoată mîna din buzunar şi să se aranjeze în spatele pelerinei galbene. Nu-i era teamă, mai fusese la înghesuială, cunoştea două reguli de bază: să-şi ţină coatele îndoite pe lîngă corp şi să nu se lase prins pe picior greşit în înaintare, dintr-o parte, ori, doamne fereşte, cu spatele. Presiunea crescu şi mai mult. Asta avu darul să-l enerveze. Nici nu se miră auzind ţipătul, dar încercă să se lămurească, era al unei femei ori al unui copil?, copiii habar n-au ce-i acela bucluc, se vîră în toate cîte sînt pe lume, pe cînd căţelele alea, dacă nu le convine, să stea dracului acasă, iar dacă nu stau, nu le strică puţină buşeală (ori poate că tocmai asta caută).

Gluma începea totuşi să se îngroaşe. Frisoanele mulţimii, ale trupurilor presate se înteţiseră, Taica se linişti, căci de-acum ştia, era imposibil ca cineva să mai cadă. Ăi slabi de înger aveau să leşine. Mai strigă o dată cu jumătate de gură „Aveţi grijă, potoliţi-vă!" şi tot fără teamă, fiindcă aceeaşi experienţă îi spunea că după orice maxim urmează un moment de relaxare. Venea piaţa, acolo aveau să respire uşuraţi şi poate chiar să schimbe o vorbă-două cu vreunul.

Şi atunci cei din faţă se opriră. Cîteva clipe, Taica trecu prin toate fazele furiei şi disperării. Ariergarda venea puternic, nu glumea, îi voiau pielea cu orice preţ, iar el zbieră „Stop, stop!" de vreo cincisprezece ori. La sfîrşit îi simţi potolindu-se.

Ei bine, ce se petrecea acolo în faţă? Taica pîndi cu un ochi exersat culoarele favorabile prin lanul de capete şi, deşi mic de statură, reuşi să rupă o mulţime de crîmpeie din imaginea întreagă de care se poticniseră rîndurile din faţă, ca de o fotografie pe un perete. Văzu soarele sclipind pe oţel, plastic limpede şi, de mai multe ori, albastru, albastru închis. Aşa se lămuri.

Păi, acolo îşi suflă unul altuia nerăbdarea două sute de flăcăi sănătoşi, veseli şi norocoşi. Acolo aşteaptă ei îndărătul scuturilor de plastic şi din cînd în cînd împung gloata cu bastoanele, rîzînd, iar gloata mîrîie dînd puţin înapoi. Să ne repezim peste ei? Haideţi, domnule sergent, daţi o dată ordinu' ăla, eu unu' nu mă mai pot stăpîni! Tropăie mărunt pe asflat şi asta fiindcă a început să-şi facă efectul injecţia, ceva care va porni să urle pe coridoarele nesfîrşite ale venelor: „Păzea, muştelor, vă facem fărîme!". Muştele cască ochii şi nici nu ştiu ce le aşteaptă. Ei sînt două sute, iar ele numai două sute de mii.

Taica Stop renunţă să mai iscodească, pe deplin edificat.

- Cum naiba am ajuns eu aici? întreabă el cu voce tare.

Întrebarea, ca o dezlegare, eliberă vîrcolacii care-i chinuiau mintea, limpezi ce era de limpezit şi îi lămuri două lucruri. Unul era acela că absolut nimeni nu spusese ceva din care să reiasă clar pentru ce se află ei toţi acolo. Taica avu sentimentul supărător că toată mulţimea aceea cunoaşte un motiv pe care el nu avea dreptul să îl afle. Al doilea lucru, tulburător, era absenţa „scamelor". Piaţa Tipografiei, atît cît putea să-şi dea seama, precum şi strada 104, erau curate.

Acelaşi murmur marin năvăli în capătul celălalt al străzii, puţin după ce Paraua îşi încheiase prima serie de bancuri. Bancurile lui se legau unul de celălalt. Erau, o ştiau cu toţii fără s-o recunoască, o formă de protecţie, o carapace eficientă şi la îndemînă pentru unul ca Paraua. Încercau şi ei, însă glumele aveau gustul nisipului pe limbă.

Tomas, un om între atîţia alţii, începu să se umple lent cu informaţie, sincopat, pe măsură ce creşteau înghesuiala şi tumultul vocilor. Ce voiau toţi băieţii ăştia? Ce mormăiau moşnegii? Femei, prea multe femei. Ce-i mînase pe ei în stradă? O nemulţumire, vezi bine, că de bucurie, privind feţele din jur, nu putea fi vorba. Deci o nemulţumire. Dar pe el? Continua să strîngă informaţia picătură cu picătură, parcă era un burduf ponosit, o vorbă de la unul, un strigăt, o privire. Pe urmă huiduieli, fluierături, un amestec neplăcut, născător de senzaţii neplăcute, de pericol iminent. Nu vedea pericolul ăla, fiind prea departe, însă nu era greu să şi-l închipuie.

- Vai de capul lor, zise cu voce tare, neadresîndu-se cuiva anume, gîndindu-se la cei aflaţi în primele rînduri ale coloanei şi mai ales la aceia care n-ar fi ţinut neapărat să se afle acolo...

Habar n-avea că Taica se numără şi el printre aceia şi dacă ar fi avut, ce? Se bucură o clipă că avusese inspiraţia să-i dea papucii Rozei cu cîteva minute înainte de a se amesteca printre ăştia. Curios, nu-i fusese prea greu s-o îndepărteze deşi, de obicei, asta se ţinea de el ca rîia în ultimele zile, începuse să-i fie greaţă. Ea însă simţise probabil ceva în aer, o tulise fără să mai comenteze, cu un semn în priviri, semnul pe care numai instinctul îl poate aduce. Ca un animal înainte de cutremur. Animalul străzii.

De ce te bucuri, Tomas? Doar ea nu e altceva pentru tine decît o ştoarfă, o minge pe care ai jonglat-o cu capul şi cu piciorul şi pe urmă ai şutat-o în bălării.

De ce eşti nemulţumit, Tomas? Înainte de a te lăsa tîrît în lungul străzii 104 toate îţi erau bune, aerul curat, apa proaspătă, femeia iubăreaţă. Credeai că ăştia din jur au măcar una din toate? Dracu' să te ia, Tomas, ai simţit că trebuie să fii nemulţumit!

Tomas recepţionă multă vreme amorful, faptul liniştitor că nu distingea voci, feţe, individualităţi. Se crampona de senzaţia asta, însă rezistenţa începu să-i cedeze, era peste puterile omeneşti, doar avea urechi, ochi şi tot ce-i trebuia. Pînă la urmă se cantonă într-un compromis mulţumitor, convenind cu sine însuşi că tot

ceea ce îl înconjoară nu e altceva decît o grămadă de capete umblătoare şi se amuză închipuindu-şi că ele alcătuiseră la început o piramidă care în cele din urmă se dărîmase. Cineva umblase la bază. Acum putea să fie mai atent la cele ce se întîmplau şi se ziceau, fără primejdia de a se lăsa influenţat prea tare. Păstrînd adică o anume detaşare.

Capetele: Noi nu mai credem în nimic sau, în orice caz, mai credem în foarte puţine lucruri. Noi sîntem din ce în ce mai neîncrezători şi atunci cînd ne adunăm mai mulţi la un loc punem întrebările cele mai idioate. Nouă toate lucrurile ne sînt „prea". Cerul e prea albastru. Apa e prea curată. Viaţa e prea lungă. Adevărul, adevărul despre toate astea!

- Aşa mi se întîmplă întotdeauna! se plînse Paraua comentînd înghesuiala. Puteam să fi nimerit foarte bine într-un grup de gagici.

Fuseseră în coada coloanei, consolîndu-se cu iluzia că ar putea s-o şteargă în orice moment. Acelaşi lucru şi-l spuneau acum miile care se aşezaseră în spatele lor blocîndu-le retragerea.

- Seamănă cu un roi de muşte,zise Tomas.

- Cum?

Paraua făcu un efort considerabil să se menţină pe poziţie. Mulţimea asta parcă era destinul, puţin îi păsa ei ce voia el cu adevărat să facă, ei, dar la o adică începuse să-i pese şi lui din ce în ce mai puţin.

- Muşte, vorbi iarăşi Tomas, apoi Paraua dispăru înghiţit.

Capetele: Muşte, muşte, muşte, muşte, muşte! Sîntem cu toţii muşte! Am ieşit să ne încălzim aripioarele la soare! Bîzîim. Străzile sînt prea lungi şi prea adînci. Din ce în ce mai adînci. Casele trăiesc prea mult. Casele astea sînt fără moarte. Şi am mai spus-o, cerul ăsta e prea curat. Se aude că pe aiurea oamenii au măşti de oxigen. Adevărul, adevărul.

- O să iasă rău, observă Tomas pentru sine şi abia se putu auzi.

Pentru că, printr-o stranie întîmplare, mai mult de jumătate dintre cei înghesuiţi în dreapta lui pe toată lăţimea străzii erau mai scunzi decît el, putu să observe întorcînd capul una dintre maşinile cameleon ale poliţiei cocoţată pe trotuar. Chiar în momentul în care o privea, ea îşi schimbă tăcută forma şi culoarea, devenind un microbuz galben ponosit, purtînd sigla unei companii de asigurări, după ce cu doar cîteva clipe mai înainte fusese o limuzină, cît toate zilele, cu geamurile întunecate şi roţile strălucind. Tomas îşi imagină măruntaiele maşinii culisînd în linişte, schimbîndu-şi locul între ele, masele plastice şi metalele cu memorie metamorfozîndu-se, în vreme ce băieţii din echipaj continuau să-i supravegheze conştiincioşi prin periscoape şi să-i filmeze pe ei, ăştia din stradă. O vedeau cu toţii schimbîndu-şi pielea şi ca ea mai erau încă vreo cinci-şase risipite de-a lungul arterei, ştiau cu toţii ce hram poartă, dar nu le păsa, nu se încinseseră încă destul. Cei dinăuntru ştiau şi ei că sînt văzuţi, nici lor nu le păsa, nu-şi făceau iluzii că cele patruzeci-cincizeci de identităţi prevăzute de programul maşinii i-ar putea ascunde, de altfel nu voiau să se ascundă. Era doar o demonstraţie de forţă, „sîntem aici, cu ochii pe voi", spuneau fără încetare şi asta, da, cei din stradă o înţelegeau prea bine.

Apoi, în vacarmul de voci, răsună oarecum distinctă vocea pierdutului Paraua, de undeva, din spate.

- Tomas, zicea el, unde eşti? Mă auzi? I-am găsit pe ai noştri, sîntem aici. Încearcă să ajungi la noi.

- Da, da, zise şi Tomas buimac.

Şi capetele: Noi nu mai sîntem oameni adevăraţi, oamenii cumsecade sînt suspecţi, noi nu mai sîntem oameni, personaje adică, sîntem „oameni din cărţi", mulţi şi şterşi. Nu mai avem încredere în nimeni, nu mai avem încredere în nimic. E moarte sigură să părăseşti trotuarul, oamenii sînt suspecţi de buni, ieri am văzut un copac într-o vitrină, un camion greu muşcase sticla şi crengile începuseră să moară, de ce mureau ele?

- Hei, strigă Tomas, daţi-mi drumul! Daţi-mi drumul, nu înţelegeţi? Vreau să plec!

Şi capetele: Nu pleci nicăieri, nu pleci nicăieri pînă nu răspunzi. Unde sînt nenorocirile? Unde sînt nenorocirile lumii noastre? Unde sînt şomajul, foametea, suprapopularea? Cine scrie cărţile? Cine face filmele? De ce nu se revoltă nimeni? Adevărul, adevărul.

- Nu ştiu, scînci Tomas, lăsaţi-mă! Nu pot.

Şi capetele: Ai să poţi. Cine scrie? Cine citeşte? Cine fabrică de toate? Cine vede, cine ascultă?

Parcă venea un vînt dinspre primele rînduri, un curent de aer rece băgînd tremuriciul în cei mai subţire îmbrăcaţi. Tomas **ştiu**.

- Înapoi, strigă, înapoi, lua-v-ar dracu'!

Lor nu le era teamă şi motivele erau mai multe.

În primul rînd, inconştienţa. Cu excepţia cîtorva mai lucizi, miile reuşeau să vadă abia la cîţiva metri în jurul lor şi peste cîteva minute în viitor. Nu puteau şi nu voiau să vadă mai mult. Majoritatea erau nişte leneşi.

În al doilea rînd, absenţa verosimilului. Nu ni se poate întîmpla ceva rău. Nimic nu e credibil.

Capetele: Unde sînt armele? Unde sînt şişurile, boxurile, bîtele? Unde sînt pietrele? De ce fugi cînd vine vorba să ţii ceva în mînă? Oamenilor li se suie sîngele la cap cînd văd că nu mai au gustul revoltei. Că le lipsesc nervii. Că cineva le-a furat nebunia. Aţi făcut din noi nişte castraţi.

În al treilea rînd, ruşinea. Tomas se mai zbătu o vreme pentru a scăpa din încleştarea piepturilor, apoi renunţă, pe de o parte realizînd lipsa unei şanse reale de a se putea sustrage, pe de alta cuprins brusc de un sentiment al ruşinii. Ei nu pot fi mai oameni decît mine. Ei nu pot şti mai multe. În vinele lor curge altceva?

Şi mai era desigur curajul dement pe care mulţimea şi-l insuflă de una singură, aţele cu care se trezesc legaţi unii de ceilalţi în cîteva clipe. Sîntem mulţi, sîntem o sută de mii, sîntem două sute de mii. Crezi că ţi se poate întîmpla ceva rău? Ţie singur? Tocmai ţie? Dar sînt atîţia umeri aici, atîtea capete, atîtea picioare. De ce tocmai ţie?

Pe urmă răul explodă. Ei erau blocaţi acolo cu toţii şi Taica şi Tomas şi Paraua cu băieţii lui. Pe undeva,

pe o stradă lăturalnică, se afla încă și Roza-femeia-străzii, auzind probabil.

Comisarul general Lavian își pierdu deodată răbdarea, așa, din senin, tocmai în vremea în care mulțimea ajunsese la ultima ei întrebare, mascată de un urlet general: „Scamele, scamele!". Ceea ce, dezvoltat, voia să însemne de fapt că ne-am săturat de minciunile voastre ordinare, printre care și asta, ziceați că sînt veniți de pe cine știe unde fumuriii ăștia ai voștri, că nu fac nici un rău nimănui, că vin și se duc, că nici măcar nu sînt conștienți de prezența noastră. Atunci de ce s-au risipit de îndată ce noi toți am ieșit în stradă? Unde s-au topit? Erau într-adevăr duhurile celor morți? Înseamnă că morții o duc mai bine decît noi, cei vii, ei își tămăduiesc viețile pentru că au ce tămădui, iubesc pentru că au ce iubi, **trăiesc** cu adevărat.

Și din nou „Scamele, scamele!". Ei bine, în acele momente se risipi și răbdarea comisarului general Lavian, aflat pe terasa uneia dintre clădirile învecinate. El ridică brațul drept.

Erau două sute de mii acolo și după primul sfert de oră rămăseseră jumătate. Cu un chiot de bucurie, sergentul dădu drumul flăcăilor săi întărîtați. Din douăzeci de puncte ale traseului, douăzeci de sergenți făcură același lucru. Cei șase cameleoni plescăiră, înflorind într-o secundă sub culorile hipnotice ale atacului. Cei ce zăboveau cu privirile pe pielea mașinii cădeau ca popicele. Alții se dovedeau mai tari, însă aveau să se plîngă de dureri zile întregi.

Comisarului general Lavian nu-i plăceau morții. Comisarului general Lavian nu-i plăcea sîngele. Ce fel de comisar general mai era și ăsta? Cîteva zeci de mii de oameni s-ar fi călcat în picioare în următoarele minute dacă ar fi putut să fugă. Nu puteau.

Băieții în albastru își descărcaseră armele la un unghi de treizeci de grade. Pe asfalt plesniră bombe peliculare care acoperiră strada cu un strat subțire, mai alunecos decît gheața. Privindu-i pe netoții ăia patinînd, încercînd caraghioși să se agațe unii de ceilalți, făcînd „buf" cu zecile, cu sutele, băieții se scuturară de rîs minute în șir, mai ceva ca la filmele cu Stan și Bran. Ochii băieților se umplură de lacrimi.

- Tomas, Tomas, țipă Paraua.

Tomas se zvîrcolea sub mai multe trupuri, neputincios ca un șarpe pe o bucată de sticlă. La două sute de metri mai în față, chiar în primul rînd, Taica Stop își pierdu mințile. El întinse mîinile către gîtul unuia dintre băieții protejați în plastic. Strigă „Băi, rahatule!" dar nu mai ajunse pînă acolo. Un baston electric îl atinse pe tîmplă. Văzu două cercuri aurii încolăcindu-se și totul, toată vînzoleala din jurul său încetinind, gesturile cleioase, glasurile coborînd sub limita audibilului ca pe un topogan. Cu picioarele de lînă și gura plină suc gastric, alunecă chiar în brațele sergentului.

Îl așteptau. Desfăcură ca la antrenament, cu economie de mișcări, gura unui sac de hîrtie roșie, indeșirabilă, îl vîrîră înăuntru și traseră fermoarul. Fermoarul fusese fabricat pentru o singură folosire.

Pe toată lungimea străzii și la intrarea în Piața Tipografiei, grupuri mici de băieți în albastru, duhnind a drog, pășeau fără grijă pe tălpile lor cu aderență sporită, oprindu-se din cînd în cînd pentru a mai umple cîte un sac. Un camion venea încet adunînd sacii roșii. Cei risipiți, sub picioarele cărora nu se întinsese pelicula, huiduiau întărîtați de pe margini. Băieții le făceau semn veseli.

Se întîmplă ca în dreptul locului în care se găsea imobilizat Tomas, să se termine setul de saci. Pînă ce aduseră alții, băieții pășiră agale depășindu-l, privind în stînga și în dreapta ca niște vizitatori într-un muzeu răvășit.

Apoi Tomas îl auzi pe Paraua strigînd mirat „Ce, ați căpiat?" și Paraua luă el însuși drumul camionului, nu sub privirile lui Tomas, strivit sub alte șase trupuri, nici ale colegilor de muncă, ci sub cele ale femeii de stradă Roza, oprită ceva mai încolo pentru a se ascunde sub un strat gros de pudră trandafirie și chemată irezistibil de curiozitatea pe care o poseda din belșug.

Fuseseră două sute de mii acolo, apoi o sută de mii, apoi cincizeci de mii. Cei alungați pe străduțele laterale urlau înciudați, îndemnîndu-se unii pe ceilalți la o ultimă și hotărîtoare năvală. Oamenii comisarului general Lavian, plantați pe acoperișuri, se distrau folosindu-i drept ținte pentru pușcoacele lor negre, cu țeava scurtă. Din cînd în cînd, un cartuș gelatinos îl lovea pe cîte unul în plin, acoperindu-l cu o pastă cleioasă și urît mirositoare. Aceluia nu-i mai ardea de revoltă și mai tîrziu avea să se lase cules fără împotrivire. Glasul capetelor răsuna din ce în ce mai firav.

Capetele: Porcilor, ieșiți la bătaie, asta nu e distracție, ăsta nu e cinematograf! Omorîți-ne cel puțin, călcați-ne în picioare! Ascundeți mănușile, puneți sacii pe foc! Loviți-ne, tăiați-ne! Luați lucrurile în serios, nesimțiților, drogaților!

Dar nici asta nu era pe gustul comisarului general. El tînjea încă după ordine și precizie desăvîrșită și își mușca buzele de ciudă la gîndul că în curînd totul avea să se termine, că prea puțin avea să mai rămînă de făcut. Ridică din nou brațul și mai făcu un semn, unul dintre ultimele.

În mai multe locuri, oamenii lui scoaseră la iveală colivii de aur învelite în catifea. Și în vreme ce noaptea bătea din aripi cu înverșunare, luînd în ocrotire orașul întreg, asfaltul lustruit, luminile pieței, blocul Filidor, ei smulseră sigiliile și desfăcură zăvoarele. Cîteva zeci de Ksi-Ksou, fluturi condensator neasemuit de frumoși, cu aripile cît palma, nebuni ai culorii, își luară zborul tăcuți. Pentru o clipă, comisarul general Lavian se simți și el fericit.

- Zburați, zburați, dragii mei, zburați îngerașii mei! strigă el cu ochii strălucind.

Ksi-Ksou se risipiră îngîndurați, furișîndu-se pe lîngă ziduri, coborînd. Se lăsară atrași de locurile în care agitația depășea limita lor de înțelegere. Acolo se aflau de obicei capii răutăților, oile negre, conducătorii zurbagiilor. Ksi-Ksou se lipiră țipînd de frunți, de obraji, de podurile palmelor. Sărutară cefele, pleoapele, buze schimonosite. Și adormiră ușurîndu-se pe epiderma

acelora, secretînd douăzeci de mii de volţi într-o singură străfulgerare. Oraşul se umplu de fulgere violete.

Comisarului general Lavian nu-i plăceau morţii. „Întotdeauna trebuie să sfîrşesc frumosul cu o mizerie sau mai multe...", cugetă el cuprins de poftele vomei. Priveliştea, ţipetele de agonie, arsurile, mirosul, îi întorceau stomacul pe dos.

- Lucrurile e simple, zise umbra.

Era o umbră de un metru douăzeci, nu mai mult. Cineva o aşezase în dreptul ferestrei. O bucată de cer bleumarin scîrţîa dincolo, afară.

- E simple, vorbi umbra. Pămîntul are o dublură. Două sfere înghesuite în acelaşi spaţiu. Una peste cealaltă. Numai că cealaltă e un fum. În orice caz, nu avem voie acolo. Nu-i de nasu' nostru.

Tomas se răsuci spre umbră şi mişcarea îi smulse un ţipăt. Piciorul stîng începuse să se umfle mai jos de genunchi şi să palpite. Fluturii lui Lavian scoseseră sufletul din el. Îl fugăriseră pe şaisprezece străduţe pînă ce un semnal pe o frecvenţă imposibilă îi rechemase în coliviile lor. Cu ultimele puteri se aruncase şi el în colivia protectoare a liftului. Şi să dea dracu' dacă pricepea ceva, nu se simţea şef cu nici un chip, îi adunase el pe apucaţii ăia, îi scosese el în stradă?

- Zi ceva, îl zgîndări umbra.

- Mă doare piciorul de-mi vine să urlu, îi comunică Tomas.

Pe urmă, culmea, ieşi luna şi lumină ce era de luminat printre două grinzi încrucişate aici, la nivelul o sută. Nimic grozav. Un pitic înţolit la patru ace, deşi cam hărtănit din pricina goanei şi un şontorog debusolat. Tomas.

- Mă mai ţi minte? întrebă el.

Piticul se foi neliniştit.

- Nu... Nu cred să... De unde să te ştiu?

- De la Taica, îl lămuri Tomas. Ne-am întîlnit acolo într-o seară. Doamne, parcă au trecut o mie de ani!

Piticul tuşi.

- Da, şi?

- Şi nimic, ziseTomas. Spunei că ai un plan. Spuneai că ai un plan grozav.

- Ce plan? Ce tot vorbeşti? Eu n-am nimic cu ăştia din stradă, domnule. Eu am nimerit ca musca, pe cuvîntul meu. Ce plan?

- Nu ţipa, oftă Tomas. Un plan în legătură cu ăştia... cu „scamele". Las-o moartă, n-am nimic cu tine. Nu sînt poteraş.

Piciorul începuse să-i amorţească. Parcă-i era duşman piciorul ăsta. Pe urmă, piticul acela începu să plîngă fără zgomot. Lacrimile străluceau frumoase în bătaia lunii.

- ...că s-au fumat toate, vorbi el ştergîndu-şi nasul. Lumea asta mai e a noastră? Pe noi ne mai bagă cineva în seamă? Ceţurile astea... Te doare piciorul?

- Nu, zise Tomas. Aşteptăm cîteva ore şi pe urmă încercăm s-o ştergem. Deci Pămîntul are o dublură.

- Cine n-are? icni celălalt. Poţi să te mişti? Ce prost sînt, sigur că nu poţi. O să te ajut eu pînă la lift.

Aş fi vrut să arunci o privire jos, în stradă.

- Povesteşte-mi tu, ceru Tomas.

Piticul se aplecă ascultător peste balustrada improvizată a etajului.

- „Scame", zise. Mii. Sute de mii. Forfotesc peste tot.

- Vin încoace?

- Nu. S-au oprit pe la etajul zece. Urcă şi coboară. Pare să fie un pod acolo.

Tomas gemu. Carnea începuse din nou să palpite.

- Mai spune-mi, ceru.

Şi parcă vedea masa trupurilor albe curgînd, obosind prin pereţi, ferestre, ţîşnind de sub asfalt ca dintr-o pînză freatică.

- Au prins curaj scîrbele. Cît eram noi în stradă, n-am văzut picior de albicios.

- „Noi"? făcu Tomas. Erai şi tu acolo?

- Nu scap o ocazie să mă dau mare, zise piticul cu o oarecare nelinişte. Treceam şi eu pe-acolo. Ce dracu' să faci? Şi atunci, la moşul ăla... Stop. De unde plan? Ce plan? Or să ne ia totul.

- Ce tot vorbeşti?

- „Scamele". Parcă mai au ceva de luat?! Parcă noi sîntem mai adevăraţi decît ei?!

Apoi rîse.

- Eu mai am costumul ăsta. Şi cînd beau vorbesc frumos. Ca din carte vorbesc.

- Ştiu, zise Tomas. Şi te uiţi prea mult la televizor. În cutia aia cu minciuni. Te uiţi prea mult în gura lor. Teorii. Presupuneri. Lumea e plină de deştepţi.

- Eu nu spun că ei vin de undeva anume. Despre dublură am auzit într-adevăr la televizor. Îmi place televizorul. Îmi place şi strada. Noaptea tîrziu. Cînd ei dorm.

- Ţi-e teamă?

- Nu. Nu mi-e teamă de ei. Cîteodată, ştii, parcă o caut cu lumînarea. Ai respirat aerul în preajma „scamelor"? Te-ai umplut de ceaţă trecînd prin piepturile lor, călcîndu-le pe urme? Eu am făcut-o deseori.

- Eram slăbuţ la poezie, observă Tomas oftînd. Dar e ceva adevărat în tot ce spui. Ştiu că sînt aiuriţi care se strîng în zorii zilei pe colinele de la marginea oraşului ca să-şi aştepte oamenii-de-ceaţă. Ştiu că ei cred în asta. Că fiecare „împreunare" din asta, fiecare gură de ceaţă îi duce mai aproape cu un pas de ceea ce visează ei că ar putea fi o altfel de lume. Mai bună?

- Nu ştiu, îi răspunse celălalt cu greutate. Nu ştiu nimic.

- Au să crească. Or să fie tot mai mulţi pe pămîntul ăsta sau pe stafia lui, ce mama dracului o fi, pe care au găsit-o goală-goluţă. te îndoieşti de asta? Cine ştie cît au umblat ca s-o afle. Şi acum sînt mulţumiţi, cred şi eu. Cum ne-am trezi noi toţi la marginea unei păduri virgine. Cum am lua hăţişurile pieptiş fiindcă de dincolo răzbat nişte miresme de-ţi lasă gura apă şi prin preajmă nu-i nici ţipenie cu care să împarţi raiul. Şi noi? Noi ce-o să facem în tot timpul ăsta? O să-i privim, da. O să le cerşim atenţia şi o să

tragem şuturi în aer cînd o să se întîmple să ne mai sară ţandăra. O să ne bucurăm cu curvele noastre dragi şi cu afurisitele noastre de maşini puturoase şi cu vecinii noştri privind ca dobitoacele prin crăpătura uşii întredeschise. Atît cît este nevoie. Şi pe urmă, după ce o să ne plictisim de toate astea, ura, ura, o să crăpăm.

- Bine că nu scuipi, îl dojeni piticul. Ai strîns prea multă ură. Urăşti fiindcă nu poţi fi unul de-al lor. Asta am păţit-o şi eu mai de mult, pe vremea cînd încă mai creşteam. Încet, dar creşteam. Şi nu mă băga nimeni în seamă.

Tomas deschise gura ca să-i răspundă pe loc, dar în clipa aceea se petrecură două lucruri deodată. Poate că ar fi vrut să-i explice. Ori poate că l-ar fi trimis dracului pe scări în jos, ca să nu-l mai sîcîie, un pitic beţiv, cu aere de gentleman, un nimic înţepat şi închis, o sălbăticiune speriată de îndată ce ieşea înotînd din fumurile albăstrui ale spiritului. Mişcă buzele.

Dar atunci un cui îi străbătu fluierul piciorului stîng făcîndu-l să se cutremure şi o pată întunecată acoperi vremelnic luna. Umbre mişcătoare le mîngîiară feţele.

- Nu te mişca, spuse Tomas sufocat, nu respira. Nu gîndi.

Celălalt scăpă un strigăt uşor şi clipi mai des decît îi era permis să o facă, după o clipă înţelese cît de prost a fost. Ksi-Ksou fîlfîi tăcut părăsind bucata de cer, venind să dea roată încăperii. Trecu o dată ca un vînt, se întoarse, lovi tavanul şi din tavan ninse cu fire abia vizibile, suflate din tencuială sau de pe aripile străine. Ksi-Ksou zbură singuratic şi somnoros, avînd nevoie de cineva căruia să-i dăruiască din răcoarea fiinţei sale, cerşind puţină înţelegere şi tandreţe. Dacă nimeni nu voia să-l mîngîie, atunci avea să mîngîie el.

- Nu te mişca, porunci din nou Tomas cu faţa moartă. Iar fluturele veni şi i se aşeză pe piciorul zdrobit.

Acum rămînem noi doi pe lume, noi doi sub roiul de stele, una mai îndepărtată de cealaltă. Tu dormi, iar eu am să-ţi veghez somnul, căci nu mă pot întoarce printre ai mei şi, de altfel, acum nici nu mai sînt aşteptat. Tu dormi şi cînd ai să te trezeşti am să adorm eu, iar somnul meu se va scurge dulce şi greu ca mierea de pe aripile tale, îngheţîndu-mi geana, buzele, îngheţîndu-mi inima. Visul meu fără sfîrşit va fi un fulger violet, ultimul sorbit de mine, ultimul stîrnit de tine. Douăzeci de mii de volţi.

Fluturele dormea într-adevăr, ori îl pîndea amuzat, indiferent la scurgerea secundelor, a minutelor, aşa îl pîndise şi Vineri printre degete cînd se întorcea seara tîrziu acasă şi o găsea chipurile dormind. Antenele doar fremătau firave, simţind carnea pedepsită dincolo de stofa pantalonului, neînţelegîndu-i suferinţa, pe care altfel s-ar fi oferit s-o aline. În felul lui. Pentru el, tot ceea ce era agitaţie, tot ceea ce mirosea a gînd, gînd scăpat de sub un oarecare control, însemna suferinţă. Douăzeci de mii de volţi.

- Stai locului, mîrîi Tomas umbrei de un metru douăzeci care tremurase o clipă lîngă perete, prea departe, prea departe de uşă. N-ai să poţi face mai mult de zece paşi.

Dar acela nu voise să fugă, el se gîndise, nebunul, că ar putea să se furişeze şi să măture dintr-o mişcare rapidă gîngania aceea scîrboasă ca s-o strivească apoi sub talpă, căci ce Dumnezeu ar fi putut să zacă sub aripile condensatorului, cît de iute s-ar fi putut ridica abdomenul acela ca un vierme?

Ksi-Ksou oftă în somn. Comisarul general Lavian îşi adunase coliviile aurite şi aruncase catifeaua asupra lor cînd el încă nu se smulsese din ultima îmbrăţişare pe care o oferise cuiva în dosul unui perete. Pusese atîta dragoste în acel din urmă sărut încît femeia îşi petrecuse moartea într-un extraordinar orgasm. Iar el rămăsese plutind între două ape ale nopţii, un vagabond fără voie, executînd lupinguri, trecînd de la încîntarea de a descoperi lumea de unul singur la remuşcările pricinuite de abandonul lui Lavian.

Cum să-mi petrec altfel ultimele minute de viaţă decît privind? Decît privind desenul complicat al aripilor tale, atît cît pot să-l disting în lumina înşelătoare a lunii? O farsă în lumină naturală.

De sub marginea superioară a petalelor care te ţin în aer pornesc culoarele plane ale unor labirinturi fără soluţie, pe drumurile cărora o dată plecat nu te mai întorci niciodată. Iar mai jos, răspunzînd feţelor interioare, petele mari, filigranate, nişte peceţi inimitabile palpitînd însufleţite, cîte una pentru fiecare dintre semenii tăi. Iar şi mai jos, ceva nedefinit, ascuns poate şi de întuneric, tulburat poate şi de surpriza de a te vedea dintr-o dată atît de aproape, fotografii voalate ale unor „scame" prin trupurile cărora ai zburat pentru a iubi, pentru a te dărui somnului, pentru a ucide oameni adevăraţi.

Am să te trezesc acum, fluturele meu unic, vestitorul unei veri unice, ca să plecăm împreună departe de aici, departe de nimic şi nu va mai exista vreodată om mai fericit decît mine, vom uita şi tu şi eu, tu pe Lavian, iar eu pe Paraua, pe Bene, pe Taica Stop, pe Roza şi pe mulţi alţii, rătăciţi cu toţii ori, dimpotrivă, reuniţi acum, în secunda asta, prin subsolurile Departamentului de ordine şi linişte, care vîrîţi pînă la bărbie în bazinele cu apă la temperatura corpului şi ţinuţi acolo pînă li se încreţeşte pielea ca la bătrînii de o sută douăzeci de ani, care închişi în interiorul unor oglinzi sferice, ei singuri şi o sursă punctiformă de lumină, care marcaţi pe viaţă pentru a putea fi recunoscuţi oricînd, cu organele interne tatuate meticulos, un tatuaj activ, gata în orice clipă să strige „ăsta e!".

Şi poate că ar fi întins mîna chiar atunci ca să-l trezească şi să termine o dată, dar vezi că celălalt era tot atît de sprinten şi de zăpăcit pe cît era de scund.

Era ora la care Goliatul îşi făcea rondul. Maşinăria asta idioată trecea, fie ploaie, fie vînt, păzindu-şi grinzile lui dragi, verificînd cu atenţie dacă ceea ce trudiseră în timpul zilei subalternii lui atît de perisabili merită păstrat ori trebuie refăcut de la zero. Aşa se făcu şi de această dată.

- Aici! ţipă smintitul de pitic zvîcnind ca un arc. Aici, dumnezeii mă-tii!

Mai avea vreo doi metri pînă la balustradă. Dincolo îl aştepta imobilă silueta Goliatului, uimit să descopere viaţă acolo unde n-ar fi trebuit să se afle decît fier rece şi pereţi netezi. Jos, pe pămînt, osiile scîrţîiră şi îngheţară. Întrebările începură din nou să alerge prin mintea ca o cutie şi capul mobil coborî cîteva zeci de niveluri pe şinele lui pentru a desluşi mai bine ce se petrece. Iar afurisitul de pitic se repezi spre el cu braţele deschise.

- Aici! Sînt aici.

Atunci Ksi-Ksou se trezi şi îşi luă zborul în aceeaşi fracţiune de secundă. De fapt, zborul precedase revenirea la realitate. Se odihnise destul şi avea în sfîrşit o suferinţă de alinat. Aripile bătură şi scăpărară scîntei încărcîndu-se mai iute ca gîndul. Înainte ca piticul să mai strige o dată „aici!" şi ca tărtăcuţa Goliatului să frîneze, el şi străbătuse jumătate din distanţă.

Tomas urlă părăsit. Urletul lui se lovi de pereţi întorcîndu-se ca să-l lovească. Din urletul lui curse sînge. Lovi cu pumnul oasele fărîmate ale piciorului şi gîndi „am să te storc în pumni, vietate spurcată!". Apoi aproape că leşină de durere, o durere trupească şi una interioară, sufletească, aeriană şi nemeritată.

Fluturele se întoarse din drum. Era deci unul care suferea mai tare aici, în preajmă. De poftă, epiderma pe jumătate sintetică se acoperi de sudoare. Însă în clipa următoare Tomas îşi pierdu cunoştinţa şi orice durere încetă.

- Dă-i drumu'! zbieră piticul, îmbrăţişînd fruntea turtită a Goliatului, dă-i drumu', tîmpitule!

Şi privea ochii aceia orbi, protejaţi de plasă metalică şi nu vedea nimic în oglinda lor decît imaginea strîmbă a unui om înfricoşat de moarte, mai scurt decît alţii.

Ksi-Ksou izbi ceafa dezgolită de efort, ţipă şi descărcă rodul puterii sale. Un vîrf de aripă scrijeli obrazul impasibil al Goliatului, făcîndu-l să tremure ca de ruşine. Şi douăzeci de mii de volţi se scurseră pînă la ultima picătură prin carnea piticului ca şi prin cea a uriaşului, răpindu-le vlaga. Şi fluturele mai ţipă o dată auzindu-i cum oftează, apoi fugi de acolo pierzîndu-se în noapte, căci omul acela murind îşi uşurase pîntecele, răspîndind o duhoare îngrozitoare. Fugi plin de nenoroc ca să-l caute pe părintele lui, Lavian.

Unu, doi, trei, patru, cinci, şase... Goliatul suspină, pe urmă îşi aduse aminte şi reuşi să treacă piedica. Unu, doi, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece... Sînt inteligent. Opt, nouă, zece... Sînt inteligent. Muncesc. Sînt inteligent. Gîndesc. Muncesc. Timpul meu este preţios. Timpul are limite pentru mine. Muncesc.

Era pe jumătate orb, căci ceva rămăsese agăţat de plasa metalică din faţa ochilor săi şi un pic sărit fiindcă descărcarea electrică îi străbătuse segmentele trupului pierzîndu-se în cele din urmă prin împămîntare. Dar nu mersese totul strună. Sărise un rahat de siguranţă şi se prăjise un fleac de circuit, aşa de neînsemnat că nici Goliatul însuşi nu-şi mai aducea aminte la ce foloseşte.

Unu, doi, trei. Eu muncesc, ba nu, gîndesc, ba nu, pot să număr pînă la o sută. Pot să număr pînă la o sută de miliarde patru sute treizeci de milioane opt sute cincizeci şi cinci de mii două sute şaptesprezece. Dacă nu vă plictisesc. Eu muncesc şi gîndesc.

Mizeria asta lunguiaţă agăţată de plasa ochilor nu putea fi decît vreo bucată mai şuie de grindă pe care un nesimţit de muncitor, mai puturos ca de obicei, găsise de cuviinţă s-o lase în drum. Goliatul îşi trimise tijele subţiri şi sensibile, agere chiar, ca să pună ordine între lucruri. Asta era deviza lui şi cine avea de gînd s-o ducă fără probleme trebuia s-o bage bine la cap. A pune ordine între lucruri.

Apucă bucata de material fără să-i bage în seamă moliciunea, fără să se sinchisească prea mult că daravera lăsa să se scurgă ceva, fără să-i pese că „grinda" asta seamănă cu ceva cunoscut. Fleacul acela de circuit l-ar fi putut ajuta să-şi aducă aminte. Apucă bucata de material, ale cărei protuberanţe, cinci la număr, se bălăngăneau neîncetat. Semăna cu ceva totuşi. Unu, doi, trei, patru... Căută din ochi locul cel mai potrivit. Analiză rapid şaisprezece variante dintre care o alese pe cea optimă. Tijele deplasară „piesa" la locul cu pricina şi se retraseră lăsînd cale liberă pistolului pneumatic. Acesta realiză o îmbinare cu douăzeci de nituri în numai patru secunde. Pe urmă Goliatul îşi continuă rondul fluierînd satisfăcut, pe şina lui circulară, fără să se grăbească, fără să privească înapoi la rodul muncii sale, căci munca temeinică nu poate fi urmată decît de rezultate perfecte. Unu, doi, trei, patru... Sînt inteligent.

„Grinda", nu mai mare de un metru douăzeci, rămase la locul ei, locul cel mai potrivit cu putinţă. Nu se deosebea prin nimic altceva de toate celelalte din jur, în afara compoziţiei. Deocamdată nu era nimeni care să decidă cît de important este acest aspect. Ca şi toate celelalte, era lipsită de viaţă.

Vineri dormind:

La două palme deasupra scîndurilor galbene ale podelei, ceaţă surprinsă în zbor liniştit. Acolo umărul, acolo obrazul, acolo palma făcută căuş. Acolo şoldul compact de iluzii, acolo călcîiul care începe şi sfîrşeşte. Tomas i-ar fi dat roată nedumerit, nedumerit şi în aceastǎ, poate printre ultimele, noapte de veghe. Noapte în care o urmăreşte dormind. Şi sub pielea feţei de ceaţă se rotesc visuri, coşmaruri, păsări. Ea respiră încet.

Cred că ne-am iubit cîndva, poate între alte frontiere ale timpului ori ale spaţiului. Poate nu era nici un spaţiu, dacă tu ai fi dublura mea, aşa cum zicea acel sărman, în mine zace o femeie de ceaţă, ce nostim! În mine zace o femeie de ceaţă. Sau în trupul meu şi-a lăsat sămînţa de căţea Roza şi acum căţeaua aşteaptă să crească şi să te alunge muşcînd.

Cred, da, că ne-am iubit cîndva şi aş face bine dacă ţin morţiş să localizez cu precizie perioada respectivă fiindcă în curînd n-am să mai fiu în stare de nici o performanţă de genul ăsta. De acum înainte gîndurile mele vor deveni din ce în ce mai evident idei izolate, săgeţi răzleţe care vor străbate cu încetinitorul

încăperea în drum spre tine sau în drum spre alții.

Din lumea asta, cea în care m-am născut și am trăit (n-ar fi fost păcat să mă sfîrșesc în cu totul altă parte?) iată, cea mai intensă senzație, ca o culme a ridicolului, este una de durere pricinuită de această la început banală fractură care între timp a devenit o fractură deschisă. Iar în curînd senzația va fi una de greață, pricinuită de mirosul fetid al cangrenei.

Te-am așteptat, doamne, cît te-am așteptat!

Epilogul va fi scurt, cît mai scurt cu putință, pentru că ceea ce trebuia scris s-a scris în aceste patru zile petrecute în interiorul piciorului meu.

Aș fi vrut să-ți spun cît de mult te doresc, dacă nu m-aș fi temut de felul în care m-ai fi privit. Ce-ai fi putut gîndi despre mine? Că te-am vînat ca pe oricare dintre gîsculițele care cad la pat după primele asalturi mai serioase? Că tot devotamentul meu a fost mimat cu oarece talent. Că te pun în situația idioată de a nu mă putea refuza. Pe mine, cel care ți-am fost zi și noapte aproape. Chiar și atunci cînd nu mă simțeai.

Epilogul va fi scurt, cît mai scurt cu putință.

Poimîine sau răspoimîine bătrîna doamnă Topor se va furișa să privească pe gaura cheii. Va fi un act de mare curaj. Stînd aplecată, va recunoaște mirosul.

Primul frison.

Recapitulare rapidă:

Singur de prea multă vreme. Taica. Goliatul. Paraua. Roza- cea-care-vinde-dragoste.

Plutește un abur de demență prin coclaurile lumii ăsteia. Aburul ascunde acum noptiera pe care de obicei îmi țin revistele.

Și apropierea Rozei:

- Deschide-mi, știu că ești înăuntru, deschide-mi, bestie, căcănarule, m-ai tăvălit cum ai vrut și acum îmi dai cu piciorul!

Dacă vrei să mai salvezi cîte ceva, dragă ceață, vecină, dragă vecină, trebuie să te grăbești cum n-ai mai făcut-o niciodată, tu și poporul tău de „scame", orbi cu toții.

Și din nou Roza:

- Mi-ai mîncat viața, nenorocitule, ți-ai bătut joc de mine, nu m-ai iubit niciodată etc. etc.

Nu știu de cînd e la ușă, cîtă vreme va sta acolo va fi bine, bătrîna doamnă Topor nu va chema potera ca să vadă ce-i cu mine, prilejul de distracție se ivește prea rar pe treptele imobilului ăsta.

Și Paraua și mustața țepoasă care a îndrăznit să scuipe o „scamă". Care a îndrăznit să scuipe în necunoscut.

Și domnul-ca-o-lăcustă care va compune poate un cîntecel despre unul ca mine, cîntecel pe care îl vor acoperi motoarele automobilelor. Încep să fiu patetic. Încep să-mi plîng de milă. Iată urmele trecerii mele prin această lume.

Încep să te urăsc, Vineri.

Nu mi-ai dat nici o șansă. Meritam una măcar pentru perseverența de care am dat dovadă.

Desigur că mi-ar fi plăcut să trăiesc doar cîteva zile cu voi, dacă asta nu v-ar fi incomodat prea tare. Să-ți cunosc prietenii. Să vă învăț obiceiurile.

Dar tu nu.

Nu țineam să mă culc cu tine, scorpie. Eram curios: e mai bine cu voi?

Și ți-aș fi fost de folos. Și te-aș fi învățat. Și ți-aș fi dăruit: dragoste cu nemiluita. Pînă te-ar fi apucat greața. Căldură sufletească. Pînă te-ar fi trecut nădușelile. Tinerețe veșnică. Echilibru. Ai putea să mergi pe sîrmă fără griji. Protecție nelimitată. Protecție garantată.

Dar tu nu.

În reluare, pe micile ecrane, Roza:

- Ai să-ți muști mîinile, monstrule, ai să mori bătrîn și singur pe un pat în care or să colcăie căpușele și pleoșnițele, ai să mănînci pe apucate. Monstrule!

Dar tu nu.

Ca și cum aș fi trecut prin fața casei tale într-o zi ploioasă și n-ai fi vrut să-mi deschizi, dîndu-mi de înțeles că nu ești acasă. Ca și cum aș fi trecut cinci minute mai tîrziu și aș fi văzut fereastra întredeschisă ori perdeaua trasă. Iar tu, chipurile, tot lipsă.

Acum încep să înnebunesc.

Put ca dracu'.

Deci vă las:

Oile mele, berbecuții mei, speriați de „scame" nu pentru că v-ar fi teamă de ceea ce nu cunoașteți, ci pentru că îi bănuiți mai buni decît voi. De cunoscut nu vă mai sinchisiți voi așa de tare, pentru că, tot holbîndu-vă la cutia-minune a televizorului (scula asta a luat încet, dar sigur locul bordelurilor de altădată), ați învățat cît de bine și cît de eficient este ca alții să gîndească în locul vostru. Nu vă mai scremeți. Mai behăiți ici și colo, pe schelă, la cinci sute de metri deasupra supei în care clocotește orașul ăsta, la o berică, în pat cu vreo găinușă pentru care vă dați cocoși, la înghesuială, cu turma, acolo unde fețele se șterg, acolo unde devii un nimeni absolvit de orice răspundere.

Nu dragoste.

Nu revoltă.

Nu liniște.

Nu scandal.

Epitaful sugerat de Roza:

- Motănel, nu sînt supărată pe tine, eu n-am mîncat de două zile, poți să-mi mai dai o sută? Cu aia de săptămîna trecută, două.

Acum vii către mine, Vineri. Acum mă mîngîi pe frunte. Acum mi-l prezinți pe frate-tău. Acum pe maică-ta. Acum un soț pe care-l așteptai îngîndurată. Să vin cu voi? Nici pomeneală. Săriți voi pîrleazul. Acum Ksi-Ksou îți strălucește în păr și părul a început să se închidă la culoare. Lavian te amenință cu degetul. Orașul sclipește ca dintr-un bulgăre de aur. Pînă departe, spre muchiile clădirilor din colțul lui 104. Pînă dincolo de blocul Filidor. O, ce lume minunată!

Pute îngrozitor în jurul meu, dar nu sînt sigur că eu sînt acela care pute.

PREMII, TOPURI, CLASAMENTE

Cititorii *Almanahului Anticipaţia* îşi vor mai fi amintind, desigur, paginile în care Ion Doru Brana îi ţinea, an de an, la curent cu marile premii internaţionale SF ale anului respectiv, după ce, mai întîi, prezentase pe larg legendarele premii americane *HUGO* (AA 1984, pag.90-91) şi *NEBULA* (AA 1985, pag.118-120).

Ceva mai puţin faimoase decît acestea, nu însă mai puţin disputate şi invidiate, alte trei premii literare - *HOWARD, LOCUS* şi Premiul revistei *Science Fiction Chronicle* - intră şi ele în „eşantionul" care, în mod curent, decide configuraţia diverselor *topuri* ori clasamente ale „celor mai premiaţi" scriitori de science-fiction de peste Ocean. Să mai rămînem, aşadar, cîteva numere de-acum încolo, în Statele Unite ale Americii, înainte de-a ne întoarce apoi privirea şi spre alte ţări şi zări şi puncte cardinale (Marea Britanie, Franţa, Germania, Canada, Australia, Japonia etc. etc.). „O hartă e un motiv de deznădejde ca şi o femeie frumoasă şi inaccesibilă" - spunea cîndva Mihai Ralea, după ce, bineînţeles, colindase lumea în lung şi-n larg, inclusiv... *În Extremul Occident! De quo fabula narratur?*

Ca regulă generală, premiile literare în science-fiction se acordă în fiecare an pentru titluri apărute în anul calendaristic precedent, procedura de propunere a candidaturilor, de votare, de înmînare a trofeelor etc. fiind stabilită, în fiecare caz, prin regulamente proprii. Conform uzanţelor americane, adoptate apoi şi în alte ţări, categoriile consacrate se definesc în funcţie de standarde prioritar cantitative (în limite totuşi elastice), după cum urmează:

- roman („*novel*": peste 40 000 de cuvinte)
- nuvelă („*novella*": între 17 500 şi 40 000 de cuvinte)
- nuveletă („*novelette*": între 7 500 şi 17 500 de cuvinte)
- povestire („*short story*": sub 7 500 de cuvinte)

PREMIUL LOCUS
(The Locus Award)

Premiul Locus a fost instituit în 1971 de către Charles N. Brown, editorul şi redactorul-şef al revistei **Locus: The Newspaper of the Science Fiction Field**, *care apare din 1968, şi care şi-a adjudecat, în repetate rînduri, Premiul Hugo pentru cel mai bun fanzin, apoi pentru cel mai bun semiprozin. Profilul revistei* **Locus** *este anexat, în principal, pe informaţia - cea mai diversă, mai cuprinzătoare şi mai recentă - asupra întregului domeniu SF: semnalări şi recenzări de reviste şi cărţi, comentarii despre filme SF recente, informaţii din viaţa şi preocupările scriitorilor, materiale bibliografice, ştiri de pe piaţa cărţii SF, ilustraţie grafică şi fotografică etc. etc. Cu o apariţie lunară,* **Locus** *s-a instalat autoritar, de peste două decenii, în postura de principală sursă de informaţie asupra domeniului SF în întregul său, evoluînd de la statutul de fanzin (publicaţie de amatori) la cel de semiprozin (revistă semiprofesionistă) şi, actualmente, la cel de revistă profesionistă în deplinul sens al cuvîntului.*

Iniţial, Premiul Locus nu era prevăzut cu nici un fel de trofeu, pentru ca apoi, pe parcursul anilor, forma fizică a acestui trofeu să varieze considerabil, de la an la an. Decise prin votul cititorilor, premiile revistei **Locus** *se conferă anual, pentru titluri apărute efectiv în anul precedent.*

1970 *(anul apariţiei)/**1971** (anul atribuirii premiului)*

*Roman: **Ringworld** de Larry Niven*
*Proză scurtă: **The Region Between** de Harlan Ellison*
*Antologie: **Science Fiction Hall of Fame, vol. I,** ed. Robert Silverberg*
*Revistă: **The Magazine of Fantasy and Science Fiction***
Ilustrator copertă carte: Leo şi Diane Dillon
*Fanzin: **Locus***

1971/1972

*Roman: **The Lathe of Heaven** de Ursula K. LeGuin*
*Proză scurtă: **The Queen of Air and Darkness** de Poul Anderson (în româneşte: **Crăiasa neantului şi-a nopţii,** apărută în Almanahul Anticipaţia 1991)*
*Antologie: **World's Best Science Fiction: 1971,** ed. Donald A. Wolheim şi Terry Carr*
*Culegere de texte inedite: **Universe 1**, ed. Terry Carr*
Editură: Ballantine Books
*Revistă: **The Magazine of Fantasy and Science Fiction***
Grafician carte: Gene Szafran
*Fanzin: **Locus***

1972/1973

*Roman: **The Gods Themselves** de Isaac Asimov*
*Nuvelă: **The Gold at the Starbow's End** de Frederik Pohl*
*Proză scurtă: **Basilisk** de Harlan Ellison*
*Antologie: **The Best Science Fiction of the Year:1972,** ed. Terry Carr*
*Culegere de texte inedite: **Again, Dangerous Visions**, ed. Harlan Ellison*
*Revistă: **The Magazine of Fantasy and Science Fiction***
Editură: Ballantine Books
Grafician: Frank Kelly Freas
*Fanzin: **Locus***

1973/1974

*Roman: **Rendez-vous with Rama** de Arthur C. Clarke (în româneşte, **Rendez-vous cu Rama,** Editura Multistar, 1991)*
*Nuvelă: **The Death of Doctor Island** de Gene Wolfe*
*Proză scurtă: **The Deathbird** de Harlan Ellison*
*Antologie: **The Best Science Fiction of the Year: 1973,** ed. Terry Carr*
*Culegere de texte inedite: **Astounding,** ed. Harry Harrison*
*Revistă: **The Magazine of Fantasy and Science Fiction***
Editură: Ballantine Books
Grafician: Frank Kelly Freas
*Fanzin: **Locus***

---

*Date preluate din: **REGINALD'S SCIENCE FICTION AND FANTASY AWARDS. A Comprehensive Guide to the Awards and Their Winners.** Second Edition, Revised and Expanded, by Daryl F. Mallett and Robert Reginald, the Borgo Press, San Bernardino, California, USA, 1991.*

VITRINA LITERARĂ

„Făuritorii de arme" - A. E. van Vogt
Ed. Nemira, 1992, 190 pag., 199 lei.

După recenta apariţie a „Vînătorului de recompense" (Ph. K. Dick), Editura Nemira reuşeşte să pună în vînzare producţia unui alt autor de marcă al SF-ului mondial. Este vorba de A. E. van Vogt, cu „Făuritorii de arme".

Celebrul scriitor american nu îşi dezminte faima, prin acest roman reuşind să creeze o imagine panoramică a unei ipotetice societăţi din viitor, în care Omul caută insistent drumul spre stele.

Van Vogt se arată a fi nu numai plin de imaginaţie, dar şi un fin analist politic. Structurile sociale imaginate de el cuprind Imperiul Isher - simbol al unei puteri autoritare, dar nu fanatice şi Arsenalele Făuritorilor de arme - o perfectă organizaţie de opoziţie, un moderator ideal în calea eventualelor intenţii dictatoriale. Între aceşti doi coloşi ai lumii viitoare, van Vogt interpune un personaj misterios, un nemuritor - căpitanul Hedrock. Rolul acestuia rămîne neclar pînă spre sfîrşitul romanului, iar conflictele pe care le declanşează îl transformă în pericolul numărul 1 pentru ambele tabere: Imperiul Isher şi Arsenalele. Şi totuşi, căpitanul Hedrock, politician şi psiholog, se dovedeşte a fi invulnerabil. Amplificate la maximum, calităţile sale îl ajută să se elibereze chiar şi din sclavia mentală, impusă de „păianjenii" extratereştri.

Mînuind cu dexteritate subiecte specifice SF-ului (nemurirea, paradoxul temporal, contactul cu civilizaţii extraterestre), van Vogt nu neglijează să ofere cititorului o acţiune palpitantă, bine închegată, plină de suspans, presărată cu conflicte şi intrigi de o mare subtilitate.

Se poate deci afirma, fără teama de a greşi, că „Făuritorii de arme" constituie o adevărată frescă a Societăţii Umane, cu toate conflictele ei majore sau minore, stăpînită de acelaşi vis milenar - zborul spre stele.

CODRU PĂUN

„Rebeliune în cosmos" - William Marin & Constantin Cozmiuc, Ed. Tehnică, 1992, 189 lei.

Lucrarea cuplului William Marin - Constantin Cozmiuc apărută la Editura Tehnică în siajul prestigioaselor antologii „Cronici microelectronice" şi „Cronici metagalactice" surprinde prin liniaritatea şi platitudinea intrigii. Mărturisesc că am cumpărat cartea în urma lecturării miniprezentării din pagina 4, curios să aflu cum arată o carte SF neapărută din cauza cenzurii.

Citind-o - cu multă dificultate, recunosc - n-am găsit decît aspecte care să justifice o cenzură pe plan literar, întrucît romane antitotalitare au mai apărut în vremea aceea, cartea fiind scrisă, tocmai pe coordonatele tipizate de „glorioasa epocă", înscriindu-se perfect în cerinţele „prozei de anticipaţie tehnico-ştiinţifică", a „prozei angajate, cu mesaj", putînd fi considerată orice, doar literatură nu.

Schematismul acţiunii şi sufocarea firului epic prin „explicaţiile" de genul „staţi să vă spună nenea, cum vine cu hiperspaţiul" ce se întind pe mai multe pagini nu sînt întrecute decît de neverosimilitatea şi monocromia personajelor puse să evolueze în pas de menuet pe un teren minat. Personajele nu pot fi simţite, sînt găunoase, ireale, reci, practic nu sînt altceva decît un nume, nici pe departe nu poate fi vorba de arhetipuri, după cum încearcă să se sugereze în epilog. Autorii, uitînd că au de-a face cu o operă care trebuie să fie în primul rînd literatură, încearcă să mascheze inabilitatea lucrului cu multe personaje, în spatele unei avalanşe de nume, care îl aduce pe cititor la suprasaturaţie. De asemenea, se recurge la un truc infantil, pentru atragerea cititorului, făcîndu-i complice cu ochiul -Ter Ra=Terra - în chip de: „Te-ai prins, uite ce deştept eşti!", uitîndu-se faptul că la noi science-fictionul şi-a creat deja un public cu experienţă, avizat, ce a depăşit de mult stadiul acesta, în plus, astfel se desconspiră o mare parte a acţiunii ce urmează, totul devenind previzibil.

Din dorinţa de a fi original cu orice preţ, se apelează la crearea de termeni noi, atunci cînd există deja unii consacraţi şi intraţi în fondul genului - altă rămăşiţă a „Epocii de Aur" -, însă a-i spune unui android „biorobot"- şi asta încontinuu, pe mai mult de jumătate din roman -nu numai că e obositor şi agasant, dar e ca şi cînd ai spune, în loc de cal „bioautovehicul".

Autorii dau pur şi simplu impresia că nu au lucrat absolut deloc pe text, adesea cititorul putînd găsi fraze de-a dreptul ilare, ca de exemplu:

„Decolară razant cu spaţiul tridimensional al planetei şi asolizară după cîteva clipe pe un platou izolat, în munţi".

În concluzie, trebuie să spunem că deşi intenţia autorilor a fost meritorie, rezultatul nu depăşeşte un nivel modest, ceea ce dovedeşte că romanul SF românesc mai are de parcurs destule etape, pînă a deveni competitiv, oricum în condiţiile în care pe piaţă apar capodopere, e pur şi simplu dorinţă de falimentare sigură editarea unei asemenea cărţi. Şi observaţi că nu m-am referit deloc la copertă şi desenele interioare.

IONUŢ BĂNUŢĂ

PREMIUL DE POPULARITATE „MIHAI IONESCU"

Cîştigător a fost desemnat, prin tragere la sorţi, dl SASU EUGEN (Cluj-Napoca). Premiul constă dintr-un abonament la revista „ANTICIPAŢIA" pe o perioadă de 12 luni, începînd cu octombrie 1992 (nr. 491) şi romanul SF „Fugarul" de Richard Bachman.

POŞTA REDACŢIEI

ALEXANDRA OVEDENIE - Ca primă tentativă, povestirea nu este rea. Mai trebuie însă lucrat - în special în direcţia unei formulări mai accesibile cititorului.

COLEA IONEL FĂNEL - „Sfîrşit şi început" utilizează miturile într-un mod cunoscut şi lipsit de interes. Deci, nu.

NAE F. - Cele 2 texte trimise nu sînt edificatoare.

PROTOCSIL HORT - Promiţător. Trebuie, totuşi, găsită (sugerată?) şi o explicaţie, altfel povestirea rămîne la nivelul şi pretenţiile unei simple acţiuni în decor SF.

DANA - Lugoj - Schiţa este bună, dar este pur (şi simplu) fantastică. Pentru răspuns personal, anexaţi un plic timbrat corespunzător.

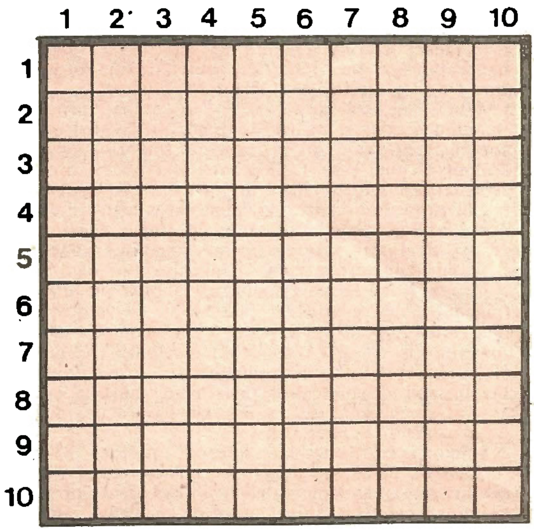
MIHAI DAN PAVELESCU

Literatura SF II

REBUS

ORIZONTAL: 1. „OMUL ...", cunoscut roman al scriitorului englez H.G. Wells (masc. plural). 2. „... libelungilor", povestire a scriitorului român Mihail Grămescu (neart.) — „O piatră pe ...", roman în care Isaac Asimov relatează aventurile unui om ajuns, datorită unui concurs de împrejurări, într-un viitor foarte îndepărtat. 3. Campion — Măsură agrară — „Războiul ...", roman în care H.G. Wells imaginează un conflict de proporţii între pămînteni şi invadatorii sosiţi de pe Marte (neart., sing.). 4. Linx — Acul mic al ceasului. 5. Scriitor american, autor al romanelor de factură fantastică: „Aventurile lui Arthur Gordon Pym" şi „Prăbuşirea casei Usher". (Edgar Alan; 1809—1849) — Meci de selecţie. 6. Tulpina subterană a unor plante (pl.). 7. A brăzda pămîntul — „Un fel de ...", volum de povestiri al scriitorului Ion Hobana (pl.). 8. Navă antică de război cu două rînduri de vîsle suprapuse. — Dramă la final. 9. Tisa în zona mediană — Bogat în ceară. 10. Lămpi ornamentale, suspendate de plafon — Avion neterminat.

VERTICAL: 1. „Drumul lui ...", roman al scriitorului bulgar Liuben Dilov — Titlul unui roman al lui Vladimir Colin în care un pămîntean, un marţian şi o venusiană sînt siliţi de un savant maniac să trăiască în imaginaţie, ca dubluri pe planeta numită Babel. 2. „Regii ...", nuveletă a scriitorului american George R.R. Martin, în care se descrie turnura monstruoasă pe care o ia evoluţia unor fiinţe extraterestre ca urmare a tratamentului barbar la care sînt supuse de către un pămîntean (nom.) 3. Vene! — Titlul celui mai important roman al scriitorului polonez Stanislaw Lem în care autorul imaginează o planetă locuită de un imens ocean gînditor. 4. Dispozitiv la războiul de ţesut. — Din eben! — Răsărit. 5. „Zona...", roman de Herbert W. Franke în care autorul descrie cucerirea de către armatele unei lumi viitoare, marcate de efectele nefaste ale industrializării excesive şi înarmării, a unei enclave păstrate la adăpost de factorii nocivi din lumea exterioară — 345 prisme. 6. Icter incipient — Limitele unui robot — „Cosmos XXI. Întîmplări dintr-un univers al...", antologie de povestiri apărută la noi în anul 1987 (nom.) 7. „În lumea ..." povestirea în care scriitorul Ian Watson găseşte o ingenioasă rezolvare problemei suprapopulării Pămîntului. 8. Pană de despicat lemne (pl.) — „...norilor purpurii", roman în care fraţii Strugaţki îşi trimit personajele să exploreze planeta Venus. 9. Cunoscut scriitor polonez, autor al romanelor „Solaris", „Norul lui Magellan", „Liberiada" etc — Prestigios scriitor american, cel care a enunţat cele trei legi ale roboticii. 10. Care nu există în realitate — Oraş în nordul ţării.

DICŢIONAR: **Biremă, Ism.**

OVIDIU RUŢĂ

I.S.S.N. 1220 - 8620